

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI MAASEUDUN YRITYSTUESTA RAHOITUSKAUDELLA 2023 – 2027

Pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetus maaseudun yritystuesta rahoituskaudella 2023–2027.

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 6.4.2023.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

1.1 Asian tausta

Uusi Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan rahoituskausi käynnistyi

1.1.2023. Maaseudun yritystuista säädetään kehittämistukilaissa, joka tuli voimaan 1.1.2023.

Keskeisimpiä Euroopan unionin säädöksiä ovat: 1) jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115 (*suunnitelma-asetus*), 2) yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2116 (*horisontaaliasetus*) ja toimintaryhmien osalta 3) Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja raja-turvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 2021/1060 (*yleisasetus*) sekä niiden nojalla annetut komission asetukset.

Komissio on hyväksynyt 31.8.2022 Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman rahoituskaudelle 2023-2027, jäljempänä *strategiasuunnitelma*.

Kehittämistukilaissa säädetään kansallisesti Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tuella strategiasuunnitelman maaseudun kehittämistoimenpiteistä rahoituskaudella 2023—2027. Kehittämistukilaissa säädetään strategiasuunnitelman mukaisesti myönnettävästä rahoituksesta maaseudun yritys- ja hanketoimintaan. Lain 3 luvussa säädetään maaseudun yritystuen myöntämisen edellytyksistä.

Asetusehdotukseen sisältyvät tarkemmat säännökset maaseudun yritystuesta perustuvat kehittämistukilakiin ja strategiasuunnitelmassa kuvattuihin toimenpiteisiin, joita kutsutaan suunnitelma-asetuksessa interventioiksi.

1.2 Asetuksenantovaltuudet

Kehittämistukilaissa on valtuudet antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä tukijärjestelmän toimeenpanosta. Osittain nämä valtuudet ovat päällekkäisiä.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkempia säännöksiä kustannusten kohtuullisuuden arvioinnista kehittämistukilain 9 §:n 3 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkempia säännöksiä tuettavaa toimenpidettä koskevasta hankesuunnitelmasta kehittämistukilain 10 §:n 1 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkempia säännöksiä eri toimenpiteisiin myönnettävän tuen tasosta ja enimmäismäärästä Euroopan unionin lainsäädännön ja valtion talousarvion tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelman asettamissa rajoissa sekä tuen vähimmäismäärästä kehittämistukilain 11 §:n 3 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset kustannusmalleista ja niiden käyttökohteista kehittämistukilain 12 §:n 3 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset, Euroopan unionin lainsäädännön rajoissa, toimenpiteen aloittamisesta ennen tukihakemuksen vireilletuloa, luvan esittämisestä ja siitä, milloin toiminta katsotaan aloitetuksi eri toimenpiteiden osalta, sekä ennen hakemuksen vireilletuloa tukikelpoisista yleiskustannuksista kehittämistukilain 13 §:n 3 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset sovellettavista valtioneuvoston päätöksistä ja valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja menettelyistä kehittämistukilain 14 §:n 3 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset yrityksen taloudellista asemaa ja kannattavuutta koskevista vaatimuksista sekä tuen edellyttämästä yritystoiminnan laajuudesta kehittämistukilain 17 §:n 4 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset tuen kilpailua vääristävän vaikutuksen arviointiperusteista ja tuettavan toimenpiteen toteutumisen arvioinnista kehittämistukilain 18 §:n 4 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset, Euroopan unionin säädösten antamissa rajoissa, tuettavista toimenpiteistä, tuen muodosta, toimenpiteiden tukikelpoisista kustannuksista sekä kustannusten syntymisen ajankohdasta kehittämistukilain 19 §:n 2 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta ja määräajan pidentämisen edellytyksistä kehittämistukilain 26 §:n 3 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset myös tuettavan toiminnan ja investoinnin pysyvyydestä kehittämistukilain 27 §:n 6 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkempia säännöksiä valintaperusteista ja menettelystä kehittämistukilain 34 §:n 4 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset menon kohtuullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista kehittämistukilain 40 §:n 4 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset muusta rahoituksesta sekä niiden vaikutuksesta maksettavan tuen määrään kehittämistukilain 41 §:n 4 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset tukien maksueristä ja ennakon maksamisen edellytyksistä kehittämistukilain 42 §:n 3 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa säädettäisiin tarkemmin selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä kehittämistukilain 44 §:n 4 nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset sellaisista rekisteriin tallennettavista tiedoista, jotka eivät ole henkilötietoja kehittämistukilain 45 §:n 3 momentin nojalla.

Asetusehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset tuen vähentämisperusteista sekä vähennysten ja seuraamusten laskennasta kehittämistukilain 53 §:n 5 momentin nojalla.

2. Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Ennen lausuntokierrosta asetusehdotuksen sisällöstä on 10.2.2023 ollut esittely- ja kuulemistilaisuus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, jäljempänä *ELY-keskusten*, maaseudun yritysrahoituksen asiantuntijoille sekä 14.2.2023 Suomen Kylät ry:n Leader –jaostolle.

Ehdotuksesta on pyydetty lausunnot: oikeusministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ruokavirastolta, Energiavirastolta, ELY-keskuksilta, Suomen metsäkeskukselta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf:ltä, Suomen Kylät ry:n Leader-jaostolta, ProAgria Keskusten Liitolta, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:ltä, Suomen Uusyrityskeskukset ry:ltä, Suomen Elinkeino- ja Kehitysyhtiöt SEKES ry:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Suomen Yrittäjät ry:ltä, Business Finlandilta, Finnveralta, Osuustoimintakeskus Pellervo ry:ltä, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry:ltä, Bioenergia ry:ltä, Suomen Maaseutumatkailuyrittäjät ry:ltä ja Uusi työ ry:ltä. Valtioneuvoston asetuseräluonnos on ollut myös maa- ja metsätalousministeriön verkkosivuilla.

Hallituskauden päättymisestä johtuen valmistelun aikataulu on erittäin kiireinen ja lausuntokierros jouduttiin pitämään tavanomaista lyhyempänä.

3. Nykytila ja keskeiset ehdotukset

EU:n rahoituskaudella 2014-2020 ja sen siirtymäkaudella 2021-2022 maaseudun yritystuesta säädettiin valtioneuvoston asetuksella (80/2015). Maaseudun yritystukea koskevien eri toimenpiteiden kuvaukset sisältyivät Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014-2020 (maaseutuohjelma).

Rahoituskaudella 2023-2027 maaseudun yritystukeen liittyvät valtioneuvoston asetuksella säädettävät säännökset olisivat ehdotetussa asetuksessa. Valtioneuvoston asetuksella täydennetään kehittämistukilakia. Kansallisella lainsäädännöllä pannaan toimeen strategiasuunnitelmassa rahoituskaudelle 2023-2027 kuvatut yritystuen toimenpiteet. Euroopan komissiolle toimitettava Suomen esitys strategiasuunnitelmaksi vuosille 2023-2027 hyväksyttiin valtioneuvoston yleisistunnossa 16.12.2021. Euroopan komissio hyväksyi Suomen strategiasuunnitelman 31.8.2022.

Maaseudun yritystuen tukimuodot perustuvat suunnitelma-asetukseen. Tukimuotoja koskeva suunnitelma-asetuksen sääntely on aiempaan verrattuna vähemmän yksityiskohtaista, minkä vuoksi jäsenvaltiot ovat voineet suunnitella toimenpiteet strategiasuunnitelmassaan omien tarpeidensa pohjalta. Tämän vuoksi kansallisen tason sääntelyssä tarkennetaan toimenpiteiden yksityiskohtia aikaisempaa enemmän. Mahdollisia tukimuotoja ovat yrityksen käynnistystuki, investointituki ja kehittämistuki. Käynnistystukea kutsuttiin aiemmin perustamistueksi. Suunnitelma-asetuksen mukaan tietyt käynnistys- ja kehittämistuen muodot on mahdollista toteuttaa ainoastaan toimintaryhmien paikallisiin kehittämisstrategioihin perustuen. Paikallisten toimintaryhmien kautta myönnettävä maaseudun yritystuki sisältyy strategiasuunnitelman Leader-toimenpiteeseen.

Kehittämistuki ei sisältynyt rahoituskaudella 2014-2020 EU:n lainsäädännön mahdollistamien tukimuotojen joukkoon. Nyt kehittämistuki on ollut mahdollista ottaa uudelleen käyttöön. Investointituki ei olennaisesti eroaisi edellisestä rahoituskaudesta.

Oleellinen muutos on se, että suunnitelma-asetus mahdollistaa tuen myöntämisen ainoastaan maaseutualueille. Aiemmillä rahoituskausilla maatalojen toiminnan monipuolistamista maatalouden ulkopuolelle oli mahdollista tukea niiden sijainnista riippumatta. Myös maataloustuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä voitiin tukea koko Manner-Suomessa. Osa aiemmista potentiaalisista tuensaajista saattaa jäädä EU:n lainsäädännössä tapahtuneista muutoksista johtuen maaseudun yritystuen ulkopuolelle. Ne eivät voi saada vastaavia tukia myöskään muista tukijärjestelmistä. Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole käytössään näiden yritysten tukemiseen erikseen puhtaasti kansallista rahoitusta.

Toinen keskeinen muutos on se, että paikallisten toimintaryhmien kautta haettavat ja ELY-keskuksista suoraan haettavat tuet on erilaistettu vastaamaan paremmin ja kattavammin yritysten elinkaaren eri vaiheisiin ja muuttuvan yrittäjyyden tarpeisiin strategiasuunnitelman toimenpiteissä määritellyllä tavalla ja valtioneuvoston

asetuksen säännöksillä. Strategiasuunnitelman valmisteluvaiheen yhtenä lähtökohdiana oli Leader-ryhmien ja ELY-keskusten yritysrahoituksen välineiden eriyttäminen. Työnjaon selkeyttäminen nousi esiin myös vuonna 2020 tehdyssä Leader-toimintatavan arvioinnissa, joka oli osa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 arviointia.

Kehittämistukilakia koskevan hallituksen esityksen mukaisesti maaseutualueilla yritysrahoituksen painopisteenä ovat ydin- ja harvaan asutut maaseutualueet (HE 166/2022 vp, s. 28). Erityisesti paikallisen kehittämisstrategian toteuttamiseksi myönnettävissä energiainvestoinneissa sekä omistajanvaihdokseen kohdistuvassa käynnistytessä tuen kohdentaminen ydin- ja harvaan asutulle maaseudulle on tarkoituksenmukaista.

Maaseudun yritysrahoitukseen sovelletaan EU:n valtioneuvoston asetuksia, joista tulee huomioitavia ehtoja ja rajoituksia. Valtioneuvoston asetuksessa viitataan olemassa oleviin valtioneuvoston asetuksiin, joita noudatetaan. Valtioneuvoston asetuksien uudistaminen on meneillään ja mahdolliset muutokset valtioneuvoston asetuksiin otetaan huomioon tukien toimeenpanossa rahoituskaudella. Maaseudun yritystuen eri toimenpiteistä tehdään valtioneuvoston asetuksen antamisen jälkeen tarvittavat valtioneuvoston asetuksia koskevat ilmoitukset Euroopan komissiolle.

4. Taloudelliset vaikutukset

Ehdotettu asetus koskee strategiasuunnitelmasta rahoitettavia yritystukia. Maaseudun yritystukiin on osoitettu rahoitus valtion vuoden 2023 talousarvion momentille 30.10.64 (EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen) sekä vuosien 2024-2027 osalta momentin kehyspäätöksessä. Talousarvioon sisältyy määrärahan lisäksi yritystuen myöntämisvaltuudet, joista säädetään tarkemmin erillisellä valtuudenjakopäätöksellä.

ELY-keskusten kautta rahoitettaviin maaseudun yritystukiin on strategiasuunnitelmassa osoitettu 240 miljoonaa euroa julkista rahoitusta rahoituskaudella 2023-2027. Paikallista kehittämisstrategiaa toteuttaviin toimiin eli Leader-toimintaryhmien kautta haettavaan tämän asetuksen mukaisiin maaseudun yritystukiin sekä lisäksi hanketukiin on strategiasuunnitelmassa puolestaan osoitettu julkista rahoitusta, josta EU:n osuus on 43 prosenttia, valtion osuus 37 prosenttia ja kuntien osuus 20 prosenttia, yhteensä 180 miljoonaa euroa julkista rahoitusta. Leader-toiminnassa kuntien rahoitusosuus on 20 % julkisesta rahoituksesta. Lisäksi ELY-keskusten käytettävissä on 10 miljoonaa euroa valtion vuoden 2023 talousarvion momentille 30.10.64 sisältyvää kansallista rahoitusta strategiasuunnitelmaa 2023—2027 Manner-Suomessa toteuttavien kokonaan kansallisesti rahoitettavien maaseutuyritysten energiainvestointitukien maksamiseen. Kokonaan kansallisesti rahoitettavat maaseutuyritysten energiainvestointituet sisältyvät vihreän siirtymän toimien kokonaisuuteen. Energiainvestoinnit lukeutuvat pidemmän aikavälin toimenpidekokonaisuuteen omavaraisuuden vahvistamiseksi, fossiilisesta energiasta luopumiseksi ja investointien vauhdittamiseksi.

Maaseudun yritystuen maaseutu-, innovaatio-, ympäristö ja ilmastovaikutukset sekä taloudellisia vaikutuksia on kuvattu tarkemmin kehittämistukilain perusteluissa.

5. Lausuntopalaute

Esitysehdotus oli lausuntokierroksella 22.2.2023-14.3.2023 välisen ajan. Esitysehdotuksesta lausunnon antoivat: valtiovarainministeriö, Ruokavirasto, Suomen metsäkeskus, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Suomen Kylät ry:n Leader-jaosto, ProAgria Keskusten Liitto, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry, Suomen yrittäjät ry, Business Finland, Finnvera, Suomen Elinkeino- ja Kehitysyhtiöt SEKES ry, Suomen Yrittäjät ry, Osuustoimintakeskus Pellervo ry, Bioenergia ry, Uusi työ ry, Kehitysyhtiö SavoGrow Oy, Into Seinäjoki Oy ja Ilmajoen kunta.

ELY-keskuksista lausuivat Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Hämeen, Kaakkois-Suomen, Kainuun, Keski-Suomen, Lapin, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Satakunnan, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen ELY-keskukset.

Oikeusministeriö ilmoitti, ettei se lausu asiassa.

Yleisellä tasolla esityksen tavoitteita pidettiin lausunnoissa kannatettavina ja ehdotettuja säännöksiä perusteltuina. Asetuksen rakenne ja ymmärrettävyys nostettiin esiin useassa lausunnossa. Ministeriö toteaa, että EU-sääntelyn, kehittämistukilain, asetuksen ja strategiasuunnitelman toimenpidekuvausten muodostamasta kokonaisuudesta on tulossa ohjeistusta, jonka laadinnassa hyödynnetään kaikkea lausuntopalautetta.

Ymmärrettävyyden lisäksi esimerkiksi valtiovarainministeriön (VM) lausunnossa kiinnitettiin huomiota asetusluonnoksen perusteluihin. VM totesi, että perusteluja tulisi täydentää nimenomaan esitettyjen säännösten perusteltavuuden yksilöimiseksi. Samalla säännösten yhteydet kotimaiseen ja EU-sääntelyyn tulee täsmentää vastaavasti. Ministeriö on VM:n lausunnon perusteella täydentänyt muistion perusteluja sekä yksilöinyt asetuksen pykälien yhteyttä EU-sääntelyyn. Esimerkiksi seuraamuksia ja vähennyksiä koskevan 7 luvun perusteluja on täydennetty merkittävästi.

Lausuntopalautteen johdosta suomenkielistä säädöstekstiä on asetuksen kieliversioiden yhdenmukaistamiseksi muutettu useassa pykälässä siten, että *yrittystunnus*-termi on korvattu termillä *yritys- ja yhteisötunnus*.

Lausunnoissa 2 §:n määritelmäsäännökseen toivottiin täsmennystä siitä, minkä vuoden Maaseutu-kaupunki-luokitus tulee sovellettavaksi. Ministeriö on pitänyt ehdotusta kannatettavana ja muuttanut säädöstekstiä siten, että siinä viitataan nimenomaisesti vuoden 2020 luokitukseen. Lisäksi määritelmäsäännökseen toivottiin lisäyksiä, jotka liittyvät muiden pykälien kohdalla esitettyihin täsmennystoiveisiin.

Tuettavien toimenpiteiden valintajaksoja koskevan 3 §:n osalta lausunnoissa toivottiin muita kuin paikallisen toimintaryhmän kautta haettavien tukien valintajaksoja koskevan säännöksen muuttamista tavalla, joka mahdollistaisi suunnatut haut sekä biokaasuhankkeiden jatkuvan käsittelyn. Ministeriö on muuttanut säännöksen muotoilua ehdotuksen mukaisesti. Valintajaksoja koskevan sääntelyn tarpeellisuudesta ja sovellettavista aikaväleistä on esitetty

lausuntokierroksella erilaisia näkemyksiä, ja osaan lausunnoista sisältyy vaihtoehtoinen jaottelu noudatettavista ajanjaksoista. Ministeriö on lausuntopalautteen perusteella muuttanut valintajaksoja koskevaa jaottelua useamman ELY-keskuksen lausuntoihin sisältyneen ehdotuksen mukaiseksi.

Hankesuunnitelmaa koskevan 4 §:n osalta lausunnoissa on toivottu täsmennyksiä kertakorvausmenettelyyn ja kustannusarvioon liittyen. Lausuntopalautteen johdosta muistiota on täydennetty. Lausunnoissa on toivottu selvennystä siitä, mitä vaatimus kestävän kehityksen huomioon ottamista koskevan kuvauksen liittämistä hankesuunnitelmaan tarkoittaisi pienten kertakorvausten kohdalla. Ministeriö toteaa, että vaatimus kestävän kehityksen huomioimista koskevasta kuvauksesta perustuu kehittämistukilain 10 §:n esitöihin (HE 166/2022 vp s. 59). Perustelumistiota on tältä osin täydennetty.

Aiemmin saatujen tukien huomioon ottamista koskevan 5 §:n ja sen perustelujen osalta lausunnoissa toivottiin täsmennystä huomioitavan muun lainsäädännön ja säännöksen tavoitteiden osalta. Ministeriö on lausuntopalautteen johdosta täsmentänyt säännöstä siten, että arvioitaviksi tulevat aiemmin myönnetyn yritystuen vaikutukset. Säännöksen perusteluja on täsmennetty vastaavasti.

Tuen suuntaamista koskevan 6 §:n osalta lausuntopalautteessa on nostettu esiin mahdollisuus korostaa vihreän siirtymän tavoitteita tuen suuntaamisessa. Ministeriö toteaa, että strategiasuunnitelman toimenpiteillä toteutetaan vihreää siirtymää. Kehittämistukilain 1 §:n lain tavoitteita koskeva säännös huomioon ottaen asiasta ei ole syytä säätää asetustasolla.

Yrityksen taloudellista asemaa koskevan 7 §:n osalta lausuntopalautteessa on kiinnitetty huomioita hakemukseen liitettäviä asiakirjoja koskeviin mahdollisiin määräyksiin. Ministeriö toteaa, että Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä liiteasiakirjoista harkintansa mukaan.

Kertakorvauksena ja vakioituna kertakorvauksena maksettavan tuen erityisiä vaatimuksia koskevan 8 §:n osalta lausunnoissa kiinnitettiin huomiota ehdotetun toisen momentin tukipäätöksen muuttamisedellytyksiä koskevan säännöksen tavoitteisiin ja säännöksen tarpeellisuuteen. Lausuntopalautteen perusteella 2 momentti on poistettu.

Kustannusperusteisen tuen kustannusten kohtuullisuuden arviointia koskevan 9 §:n kieliasua on lausuntopalautteen perusteella muutettu arviointiin liittyviä selvityksiä koskevan 3 000 euron rajan soveltamisen selkeyttämiseksi. Lausunnoissa on myös toivottu rajan korottamista 10 000 euroon. Ministeriö toteaa, ettei EU:n tarkastuskäytännön perusteella määriteltyä 3 000 euron rajaa ole syytä muuttaa. Lausunnoissa on myös toivottu täsmennystä siitä, mitä kustannusten kohtuullisuuden varmistaminen pykälän 2 momentin mukaisesti ”muulla tavoin” voisi tarkoittaa. Ministeriö on huomioinut kommentin ja täsmentänyt 2 momentin perusteluja muistiossa.

Sovellettavia valtiontukisääntöjä koskevan 10 §:n rakennetta pidettiin monissa lausunnoissa epäselvänä. Samoin pyydettiin eri momenteissa mainittujen vaihtoehtoisten valtiontukiperusteiden keskinäisten suhteiden täsmentämistä

asetuksessa ja sen perusteluissa. Lausuntopalautteen perusteella säännökseen on tehty muutoksia, jotka selkeyttävät useissa kohdin valtioneuvoston päätösten soveltamista. Monimutkaisen sääntelyn taustan selkeyttämiseksi muistion perusteluja on muiltakin osin täydennetty. Ministeriö kuitenkin toteaa, että valtioneuvoston päätöksiä ei ole mahdollista tyhjentävästi määritellä kansallisessa lainsäädännössä.

Lausunnoissa on kiinnitetty huomioita maatilalle myönnettävää maa- ja metsätalouden alkutuotannon ulkopuolisen yritystoiminnan käynnistystukea koskevan 11 §:n säännöksen otsikon ja sanamuodon yhdenmukaisuuteen kehittämistukilain 16 §:n säännöksen kanssa. Lisäksi lausunnoissa on kritisoitu ehdotetun 2 momentin säännöstä käynnistymistuen myöntämisestä yritystoimintaan, jota on harjoitettu enintään 3 vuoden ajan. Lausuntopalautteen perusteella pykälän otsikkoa, sisältöä ja sanamuotoa on muutettu. Pykälän 2 momenttia on muutettu lausuntopalautteen perusteella siten, että tukea voidaan myöntää yritystoimintaan, jota on tukea haettaessa harjoitettu enintään yhden verovuoden ajan.

Paikallisen toimintaryhmän kautta haettavan käynnistystuen kohdentamista ja edellytyksiä koskevan 12 §:n ja sitä seuraavien 13-17 § säännöksiä on eräissä lausunnoissa pidetty ELY-keskuksilta ja paikallisen toimintaryhmän kautta haettavien käynnistystukien erottamisen kannalta epäselvänä. Lausuntopalautteen johdosta 12 §:n perusteluja on täydennetty laajemmalla selostuksella taustalla olevasta EU-lainsäädännöstä ja kehittämistukilain säännöksistä. Pykälän 1 ja 2 momenttiin on tehty tekniset muutokset muita säännöksiä koskevan lausuntopalautteen johdosta.

Useat lausunnonantajat ovat pitäneet 13 §:n mukaista tukea uuden yritystoiminnan kokeiluun kannatettavana.

Tukea yritystoiminnan käynnistämiseen omistajanvaihdoksen avulla koskevan 14 §:n säännökseen on useissa lausunnoissa toivottu muutosta, jonka mukaan vakioituna kertakorvauksena myönnettävä käynnistystuki voisi olla suuruudeltaan pienempi kuin 5 000 euroa. Kaikissa omistajanvaihdosprosesseissa ei lausunnonantajien mukaan ole tarvetta näin laajamittaisille asiantuntijapalveluille. Ministeriö on pitänyt muutosehdotuksia perusteltuna ja muuttanut säännöstä siten, että vakioitu kertakorvaus voisi olla suuruudeltaan 2 500 euroa. Lausuntopalautteessa on myös toivottu, että tukea voitaisiin myöntää omistajanvaihdokseen muille maaseutualueille kuin ydin- ja harvaan asutulle maaseudulle ja ostajan lisäksi myös yrityksen myyjälle. Ministeriö on huomionnut lausunnot ja toteaa, että kehittämistukilakia koskevan hallituksen esityksen mukaisesti maaseutualueilla yritysrahoituksen painopisteenä ovat ydin- ja harvaan asutut maaseutualueet (HE 166/2022 vp, s. 28). Tuki myönnettäisiin kehittämistukilain 19 §:n mukaisesti yritystoiminnan käynnistämiseen, joten kyseessä on ostajalle myönnettävä tuki.

Useat lausunnonantajat ovat toivoneet 15 ja 16 §:n osa-aikaisen ja päätoimisen yritystoiminnan käynnistämiseen myönnettävää tukea koskevien säännösten täsmentämistä siten, että osa-aikainen ja päätoiminen yritystoiminta määriteltäisiin joko kyseisissä säännöksissä tai 2 §:ssä. Lausuntopalautteen johdosta muistiota on asianomaisten pykälien kohdalla täydennetty.

Useissa lausunnoissa kiinnitettiin huomiota 17 §:n otsikkoon ja sen suhteeseen kehittämistukilain 16 §:n sanamuotoon. Pykälän otsikkoa ja sisältöä on muutettu vastaamaan lain sanamuotoa, ja vastaavat muutokset on tehty muistioon. Lausunnoissa on myös toivottu täsmennystä siitä, mitä tavanomaisella maataloustoiminnalla tarkoitetaan. Palautteen perusteella säännöstä on täsmennetty siten, että tukea ei voisi myöntää olemassa olevan maatilán tavanomaiseen ja vakiintuneeseen maataloustoimintaan.

Tukea yritystoiminnan kehittämiseen koskevan 18 §:n säännöksen 1 momentin muotoilua on muutettu lausuntopalautteen johdosta vastaamaan kehittämistukilaissa käytettyä terminologiaa.

Useissa lausunnoissa kiinnitettiin huomiota yritystoiminnan kehittämisen tukielpöisiä kustannuksia koskevan 19 §:n 1 momentin 6 kohdan säännöksen hyväksyttävistä palkkakuluista ja toivottiin täsmennystä siihen, keitä henkilöitä tarkoitetaan kehittämistoimenpiteistä vastaavalla henkilöllä. Lisäksi toivottiin täsmennystä palkkaan liittyvien lakisääteisten kustannusten korvattavuudesta, ja osaan lausunnoista sisältyi tätä koskevia muotoiluehdotuksia. Ministeriö piti ehdotettuja muutoksia perusteltuina, ja säännöstä ja sen perusteluja on 6 kohdan osalta muutettu.

Lausunnoissa on esitetty täsmennystoiveita koskien 20 §:n säännöstä tuesta maataloustuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä harjoittavan pienen ja keskisuuren yrityksen toiminnan kehittämiseen. Palautteen johdosta muistiota on täsmennetty kohteena olevien kustannusten osalta, ja siihen on lisätty selostus säännöksen taustalla vaikuttavasta Maailman kauppajärjestön sopimuksesta.

Paikallisen toimintaryhmän kautta haettavan kehittämistuen kohdentamista koskevan 21 §:n muotoilua on lausuntopalautteen perusteella muutettu asetuksen ja kehittämistukilain terminologian yhdenmukaistamiseksi. Ehdotetun pykälän ja sitä seuraavien 22-24 §:n säännöksiä on eräissä lausunnoissa pidetty ELY-keskuksilta ja paikallisen toimintaryhmän kautta haettavien kehittämistukien erottamisen kannalta epäselvinä. Lausuntopalautteen perusteella säännöksen perusteluja on täydennetty laajemmalla selostuksella taustalla olevasta EU-lainsäädännöstä ja kehittämistukilain säännöksistä.

Useissa lausunnoissa toivottiin vakiintuneen yritystoiminnan tukea koskevan 24 §:n 3 momentin muotoilun selkeyttämistä. Ministeriö pitää muutosehdotuksia perusteltuina, ja säännöstä on lausuntopalautteen perusteella muutettu. Säännöksen asiasisältö ei muuttuisi.

Lausunnoissa on esitetty täsmennystoiveita koskien 26 §:n säännöstä rakentamista koskevasta suunnitelmasta. Pykälän toivottiin huomioivan paremmin tarjouspohjaisen rakentamisen. Ministeriö on huomioinut lausunnot ja tehnyt selvityksiä lausuntojen perusteella. Ministeriön näkemyksen mukaan nykymuotoinen asetus mahdollistaa tarjouspohjaisen rakentamisen.

Lausunnoissa on esitetty täsmennystoiveita koskien 27 §:än. Lausunnoissa toivottiin täsmennystä sen osalta mahdollistaako pykälä tienrakennuksen. Ministeriön käsityksen mukaan pykälä mahdollistaa tien rakentaminen nykymuotoisena.

Lausunnoissa toivottiin myös täsmennystä siihen, milloin investointia pidetään aineettomana ja milloin aineellisena, jos se sisältää elementtejä molemmista. Rajanveto aineellisen ja aineettoman investoinnin välillä on harvoin tarpeen, koska molemmat ovat tukikelpoisia, jos rajanvetoa täytyy tehdä, tulee siinä käyttää tapauskohtaista harkintaa.

Aineettomia investointeja koskevan 28 §:n osalta lausunnoissa nousi esiin pilvipalvelut ja omaisuuden käyttö tukea saavassa toimipaikassa. Ministeriö on lausuntopalautteen perusteella täsmentänyt kyseisten kohtien perusteluja muistioon.

Rakennuksen ja kiinteistön hankintaa koskevan tuen edellytykset koskevan 29 §:n kohdalla lausunnoissa nostettiin esiin tilanne, jossa tuenhakija hankkii useita rakennuksia ja 2 momentin 3 kohdan sanamuodon ongelmallisuus. Ministeriö on lausuntopalautteen perusteella tehnyt selvityksiä ja toteaa, että pykälän 2 momentin 1 kohta on mahdollistanut edellisellä kaudella useamman rakennuksen ostamisen. Ministeriö korostaa, että pykälä vastaa edellisen asetuksen säännöksiä ja edellisen rahoituskauden käytäntöjä ei ole tarkoitus muuttaa. Pykälä on yhdenmukaistettu hankeasetuksen vastaavan pykälän kanssa.

Investoinnin toteutettavuustutkimukselle esitettiin lausunnoissa 3000 euron alarajaa. Ministeriö piti ehdotusta kannatettavana ja lisäsi 30 §:än uuden 5 momentin, jossa säädetään: ”Toteutettavuustutkimuksen tukikelpoisten hyväksyttävien kustannusten vähimmäismäärä on 3 000 euroa.”

Ministeriö on lausuntopalautteen perusteella täsmentänyt 31 §:n perusteluja muistiossa ja lisännyt rajoituksiin aurinko- ja tuulivoimalat ja koneurakoinnin maansiirtokoneet. Ministeriö on lisäksi täydentänyt 4 kohtaa, joka kattaa nyt myös muun vastaavan koneen tai laitteen hankinnan. Liikennealan investointeja on määritelty tarkemmin muistiossa. Lisäksi pykälän rakennetta on muutettu niin, että on selvää, että traktoreita ei tueta.

Ministeriö korjasi lausuntopalautteen perusteella 32 §:n otsikkoa, jotta se vastaa paremmin sen sisältöä. Otsikossa käytetään nyt termiä tuki termin rahoitus sijaan.

Useassa lausunnoissa kiinnitettiin huomiota investointituen määrään ja tukialuejaotteluun. Ministeriö on huomionnut lausunnot ja toteaa, että kehittämistukilakia koskevan hallituksen esityksen mukaisesti maaseutualueilla yritysrahoituksen painopisteinä ovat ydin- ja harvaan asutut maaseutualueet (HE 166/2022 vp, s. 28). Näin ollen korkeamman tukitason asettaminen näille alueille on perusteltua. Lisäksi investointituen määrää mikroyrityksille koskevan pykälän valtioneuvoston päätös on täsmennetty asetukseen, jotta se olisi ymmärrettävämpi lukijalle. Kyseessä on informatiivinen muutos, jolla ei muuteta pykälän asiasisältöä.

Ministeriö teki lausuntopalautteen perusteella muutoksia 33 §:n 5, 6 ja 7 kohtien valtioneuvoston päätöksiin ja niissä mainitaan nyt suunnitelma-asetuksen 145 artiklan 2 kohta ja yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 19 b artikla.

Uusiutuvan energian tuotantoon myönnettävän investointituen määrää koskevan 36 §:n 2 ja 3 kohdat on lausuntopalautteen perusteella poistettu tarpeettomina. Muutosten johdosta pykälä on muotoiltu kokonaan uudelleen, ja aiemman 1 kohdan

sisältö on jaettu selkeyden vuoksi kolmeen erilliseen kohtaan. Säännöksen otsikkoa on muutettu vastaamaan paremmin pykälän nykyistä sisältöä.

Ministeriö korjasi lausuntopalautteen perusteella 37 §:n muotoilua ja otsikkoa. Pykälän asiasisältö säilyy samana.

Leader-ryhmiltä saadun lausuntopalautteen perusteella 38 §:stä on poistettu 4 momentti, jonka mukaisesti paikallisen toimintaryhmän kautta haettavaa investointitukea olisi voitu myöntää vain päätoimiseen yritystoimintaan hyväksyttävien kustannusten ollessa enemmän kuin 20 000 euroa.

Tuotosperusteisen tuen maksamista koskevan 39 §:n sanamuotoa on lausuntopalautteen perusteella täsmennetty, jotta pykälän luettavuus parane.

Kustannusperusteisena myönnetyn tuen maksamista koskevan 40 §:n otsikkoa on muutettu pykälän ymmärrettävyyden parantamiseksi.

Useassa lausunnoissa esitettiin muutoksia seuraamuksia ja vähennyksiä koskevaan 7 lukuun. Ministeriö on lausuntopalautteen perusteella tehnyt muutoksia 43 §:än ja täsmentänyt muistiota 43 ja 44 §:n osalta. Kyseiset pykälät on yhdenmukaistettu soveltuvien osin hankeasetuksen vastaavien pykälien kanssa.

Viranomaislupia koskevaan 45 §:n toivottiin lausunnoissa enemmän joustoa, ministeriö toteaa, että asetuksella ei ole mahdollista poiketa lain vaatimuksista.

Toimenpiteen aloittamista koskevan 46 §:n kohdalla ministeriö on täsmentänyt muistioon mitä tarkoitetaan kustannuksella, jonka arvo on vähäinen.

Ruokavirasto ehdotti lausunnossaan uutta muotoilua 48 §:än. Ministeriö piti Ruokaviraston ehdottamaa muotoilua perusteltuna ja on muuttanut pykälän muotoilua. Uusi muotoilu parantaa pykälän luettavuutta, mutta pykälän asiasisältö säilyy samana.

Investointitukeen ja kehittämistukeen oikeuttamattomia kustannuksia käsittelevään 49 §:n 1 momentin 4 kohdassa oli virhe. Ministeriö kiittää lausunnonantajia virheen esille tuomisesta. Pykälän muotoilu on korjattu. Lisäksi saman pykälän 2 momentin sanamuotoa on muutettu. Momentissa käytetään jatkossa termiä ”alkuperäinen hinta” termin ”alkuperäinen hankintahinta” sijaan. Muutoksen taustalla on huomioida läpilaskutuksena myytävä työ paremmin.

6. Säännöskohtaiset perustelut

Luvussa 1 säädettäisiin yleisistä säännöksistä.

- 1 § Pykälässä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta. Maaseudun yritystuesta on säädetty kansallisesti kehittämistukilaisissa, ja asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä maaseudun yritystuesta. Pykälässä täsmennettäisiin, että tukea voidaan myöntää ainoastaan mikroyrityksille, pienille yrityksille ja keskisuurille yrityksille (pk-yritykset). Tukea ei myönnetä suurille yrityksille.

Ehdotetun pykälän muotoilu poikkeaa kumoutuneen maaseudun yritystuesta annetun valtioneuvoston asetuksen (80/2015), jäljempänä *edellinen asetus*, 1 §:ssä käytetystä muotoilusta. Kehittämistukilain nojalla annetussa asetuksessa erillinen viittaus EU-lainsäädäntöön ei ole välttämätön. Informatiivinenkaan viittaus ei ole tarkoituksenmukainen ottaen huomioon suunnitelma-asetuksen säädöstekninen rakenne, jonka vuoksi edellisen asetuksen soveltamisalasäännöstä vastaavaa yksityiskohtaisuuden tasoa ei voitaisi saavuttaa ilman entistä monimutkaisempaa muotoilua.

2 § Pykälässä säädettäisiin määritelmistä.

Ehdotuksessa määriteltäisiin, että asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *I ja II tukialueilla* alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) 43 §:n nojalla säädettyjä tukialueita;
- 2) *III tukialueella* muita kuin 1 kohdassa tarkoitettuja Suomen alueita, lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa;
- 3) *harvaan asutulla maaseudulla* Suomen ympäristökeskuksen vuoden 2020 paikkatietopohjaisen kaupunki-maaseutu-luokituksen mukaista harvaan asutuksi maaseuduksi luokiteltua maantieteellistä aluetta; harvaan asutuksi maaseuduksi katsotaan myös harvaan asutun maaseudun ympäröimä maaseudun paikalliskeskus;
- 4) *ydinmaaseudulla* Suomen ympäristökeskuksen vuoden 2020 paikkatietopohjaisen kaupunki-maaseutu-luokituksen mukaista ydinmaaseuduksi luokiteltua maantieteellistä aluetta; ydinmaaseuduksi katsotaan myös ydinmaaseudun ympäröimä maaseudun paikalliskeskus;
- 5) *pienhankinnoilla* elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 33 §:ssä tarkoitettuja käyttöomaisuuden hankintoja.

Ehdotuksen 3 ja 4 kohtien määritelmät eroaisivat Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämästä paikkatietopohjaisesta Kaupunki-maaseutu-luokituksesta siten, että harvaan asutun maaseudun tai ydinmaaseudun ympäröimä maaseudun paikalliskeskus luettaisiin osaksi ympäröivää aluetta. Selvyyden vuoksi todetaan, että ehdotetun säännöksen mukaiset harvaan asutun maaseudun ja ydinmaaseudun määritelmät eivät liity tukikelpoisen *maaseutualueen* määritelmään. ELY-keskukset ja paikalliset toimintaryhmät määrittelevät tukikelpoiset maaseutualueet omalla toiminta-alueellaan kehittämistukilain 8 §:n perusteluissa selostetulla tavalla (HE 166/2022 vp, s. 56-57). Sovellettava Kaupunki-maaseutu-luokitus perustuu vuoden 2018 paikkatietoaineistoon. Luokitus on julkaistu vuonna 2020 ja sitä sovellettaisiin koko rahoituskauden ajan.

Ehdotuksen 1 kohdassa mainitun alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) 43 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetussa laissa tarkoitetuista tukialueista vuosina 2022–2027 (467/2022) määritellään I ja II tukialue. Ennen kyseisen asetuksen antamista aluetukikartta on ilmoitettu virallisesti Euroopan komissiolle, joka on 2.6.2022 hyväksynyt Suomen aluetukikartan ajalle 1.1.2022–31.12.2027 (Valtiontuki SA.102379 (2022/N) – Suomi).

Luvussa 2 säädettäisiin tuen hakemisesta ja tuen maksamisen yleisistä edellytyksistä.

3 § Pykälässä säädettäisiin tuettavien toimenpiteiden valintajaksoista.

Pykälässä säädettäisiin jaksoittain valittavien toimenpiteiden kohdalla noudatettavista valintajaksoista. Valintajaksot eivät koskisi paikallisten toimintaryhmien kautta haettavia maaseudun yritystukia. Paikalliset toimintaryhmät päättäisivät omista valintajaksoistaan.

Ehdotuksen mukaan asetuksen mukaista tukea voitaisiin hakea jatkuvasti. Jos tuettavat toimenpiteet valittaisiin jaksoittain, ne valittaisiin seuraavina aikaväleinä vireille tulleista hakemuksista:

- 1) 16 päivästä lokakuuta 15 päivään tammikuuta;
- 2) 16 päivästä tammikuuta 15 päivään maaliskuuta;
- 3) 16 päivästä maaliskuuta 15 päivään toukokuuta;
- 4) 16 päivästä toukokuuta 15 päivään elokuuta;
- 5) 16 päivästä elokuuta 15 päivään lokakuuta.

Maaseudun yritystuen toimenpiteiden valintajaksoista ei ole aiemmin säädetty valtioneuvoston asetuksella. Kaikilla alueilla sovellettavat yhteiset valintajaksot helpottaisivat toimenpiteiden rahoituksen ja tulosten seurantaa sekä valintajaksoista tiedottamista potentiaalisille tuensaajille.

Valintajaksojen vaiheistuksessa käytettävät päivämäärät perustuisivat EU:n varainhoitovuoteen, josta on säädetty yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 35 artiklassa. EU:n varainhoitovuosi alkaa 16. päivänä lokakuuta ja päättyy seuraavana vuonna 15. päivänä lokakuuta. Varainhoitovuotta ei ole edellisellä rahoituskaudella sovellettu maaseudun yritystukeen. Valintajakson pituus olisi 2 tai 3 kuukautta pidempien valintajaksojen ajoittuessa lomakausiin.

4 § Pykälässä säädettäisiin hankesuunnitelmasta. Kehittämistukilain 10 §:n mukaan tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan toiminnan kannalta tarpeellinen ja tuen määrä tarkoituksenmukaisessa suhteessa suunnitellun toiminnan laajuuteen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan hankesuunnitelman. Asetuksessa säädettäisiin tarkemmin hankesuunnitelmasta, koska kehittämistukilaisissa ei nyt säädetä yksityiskohtaisemmin hankesuunnitelmasta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan hankesuunnitelmaan olisi sisällytettävä toimenpiteen tavoitteet, tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet ja toimenpiteen toteutusaika. Kyseisistä asioista on aiemmin säädetty kumotun maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014), jäljempänä *vanha kehittämistukilaki*, 11 §:ssä.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan hankesuunnitelmaan olisi lisäksi sisällytettävä selvitys tuettavan yritystoiminnan kannattavuudesta toimenpiteen edellyttämässä laajuudessa sekä kuvaus kestävän kehityksen huomioon ottamisesta

toimenpiteen toteuttamisessa. Sisällytettävä selvitys tulisi suhteuttaa toimenpiteen laajuuteen. Esimerkiksi yritystoiminnan kokeiluissa ei edellytettäisi selvitystä tuettavan yritystoiminnan kannattavuudesta, koska tuettava taloudellinen toiminta olisi kokeilumuotoista. Momentin sisältö vastaa pääosin vanhan kehittämistukilain 11 §:ssä säädettyä, mutta kestävän kehityksen huomioimista koskevan *selvityksen* sijasta edellytetään asiaa koskevaa kuvausta. Kuvaus voi olla laajuudeltaan selvitystä suppeampi hankesuunnitelmassa, joka koskee pienellä kertakorvauksella tuettavaa toimenpidettä.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan sen lisäksi mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, kustannusperusteisen tuen hankesuunnitelmassa olisi sisällytettävä suunnitellun toimenpiteen kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma. Kustannusperusteisella tuella tarkoitettaisiin myös kertakorvauksena maksettavaa tukea.

Ehdotettavan pykälän 4 momentin mukaan sen lisäksi mitä 1 ja 2 momentissa säädetäisiin kertakorvauksena ja vakioituna kertakorvauksena myönnettävän tuen hankesuunnitelmaan olisi sisällytettävä suunnitellun toimenpiteen tuotokset ja niiden toteutumisen arviointiperusteet.

Ehdotettavan pykälän 5 momentin mukaan tuen hakijan tulisi lisäksi ilmoittaa tiedot suunniteltujen toimenpiteiden toteuttamiseen saadusta tai haetusta muusta julkisesta rahoituksesta sekä muut tuen myöntäjän edellyttämät tiedot tuen tarpeen arvioimista ja hyväksymistä varten.

5 § Pykälässä säädetäisiin aiemmin saatujen tukien huomioon ottamisesta.

Ehdotuksen mukaan kehittämistukilain tai sitä edeltävän lainsäädännön (vanhan kehittämistukilain) tai muun lainsäädännön nojalla aiemmin myönnetyn yritystuen vaikutukset tuen saajan toimintaan olisi arvioitava uutta tukihakemusta käsiteltäessä, jos aiemman saadun tuen myöntämisestä on kulunut enintään viisi vuotta.

Vastaavantyyppinen säännös koskee työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan yrityksen kehittämisavustusta, jota myönnetään pk-yritysten kehittämis- ja investointihankkeisiin valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain (758/2021) ja valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun valtioneuvoston asetuksen (895/2021) nojalla. Aiemmin myönnettyjen avustusten huomioon ottamisesta säädetään kyseisen asetuksen 3 §:ssä.

Aiemmin myönnettyjen yritystukien vaikutusten arvioinnin tarkoituksena olisi varmistua siitä, että yrityksessä on tapahtunut kehitystä edellisen vastaavantyyppisen tuen myöntämisen vaikutuksesta. Aiempien tukien vaikutusta tarkasteltaisiin esimerkiksi tilanteissa, joissa tukea haetaan toistuvasti samaan tai samankaltaiseksi katsottavaan toimintaan.

Aiemmin saatujen tukien tarkastelu perustuisi lähtökohtaisesti tietoihin, jotka ovat saatavissa yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017) nojalla perustetusta asiakkuudenhallintajärjestelmästä, josta käytetään nimeä KasvuCRM-asiakkuudenhallintajärjestelmä.

6 § Pykälässä säädettäisiin tuen suuntaamisesta.

Ehdotuksen mukaan tukea voitaisiin myöntää toimenpiteeseen, jonka toteuttamiseen tuella arvioidaan olevan merkittävä vaikutus siten, että:

- 1) myönnettävän tuen avulla toimenpide voidaan toteuttaa nopeammin;
- 2) myönnettävän tuen avulla toimenpide voidaan toteuttaa korkeatasoisempana;
- 3) myönnettävän tuen avulla toimenpide voidaan toteuttaa laajempaan; tai
- 4) toimenpidettä ei toteutettaisi ilman myönnettävää tukea.

Kehittämistukilain 19 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelpoisista toimenpiteistä. Asetusehdotuksen keskeisenä päämääränä on parantaa tuen vaikuttavuutta ja tämän vuoksi pykälässä säädettäisiin tukikelpoisten toimenpiteiden yleisistä perusedellytyksistä. Tukea voitaisiin myöntää toimenpiteeseen, jossa tuella arvioidaan olevan merkittävä vaikutus toimenpiteen toteuttamiseen. Näitä seikkoja arvioitaisiin tukea myönnettäessä. Säännöksen taustalla on yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen tuen kannustavaa vaikutusta koskeva 6 artiklan 3 kohta, joka koskee suurille yrityksille myönnettävää tukea. Kannustavaa vaikutusta koskevalla edellytyksellä on keskeinen merkitys pyrittäessä varmistamaan, että tuen myöntäminen muuttaa tuensaajan toimintaa yhteisen edun tavoitteen suuntaisesti ja tämän vuoksi on linjattu, että sitä sovelletaan kansallisesti pk-yrityksille myönnettävään tukeen. Säännös vastaa sisällöltään edellisen asetuksen 3 §:ää.

7 § Pykälässä säädettäisiin yrityksen taloudellisesta asemasta.

Ehdotuksessa säädettäisiin, että yrityksen taloudellista asemaa arvioitaessa otettaisiin huomioon yrityksen kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus sekä tuettavan toiminnan kohteena olevien tuotteiden ja palveluiden riittävät markkinat.

Kehittämistukilain 17 §:n mukaan yhtenä tuen myöntämisen edellytyksenä on se, että yritys esittää selvitykset taloudellisesta asemastaan. Mainitun pykälän mukaan tarkemmat säännökset taloudellista asemaa arvioitaessa käytettävistä perusteista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Pykälä vastaa sisällöltään edellisen asetuksen 6 §:ää.

8 § Pykälässä säädettäisiin kertakorvauksena ja vakioituna kertakorvauksena myönnettävän tuen erityisistä vaatimuksista.

Ehdotettavan pykälän mukaan tukipäätöksessä olisi vahvistettava toimenpiteessä tehtävät toimet ja niiden toteutumisen todentamiseksi tarvittavat asiakirjat ja selvitykset.

Vakioituna kertakorvauksen maksettavan tuen euromäärä olisi vakioitu, kunkin tuen kohdalla olisi säädetty kiinteä euromäärä. Kehittämistukilain 10 §:n mukaan tuen määrän tulee olla tarkoituksenmukaisessa suhteessa suunnitellun toiminnan laajuuteen. Näin ollen vakioitua kertakorvausta ei pidä myöntää toimenpiteeseen, joka ei laajuudeltaan olisi riittävän kattava.

Kertakorvaus on yksi yksinkertaistetuista kustannusmalleista, joiden käyttämisestä on säädetty suunnitelma-asetuksen 44 artiklassa. Kertakorvaus voi olla perusmuotoinen kertakorvaus tai vakioitu kertakorvaus.

Suunnitelma-asetuksessa nuorten viljelijöiden ja uusien viljelijöiden tilanpidon aloittamista ja maaseudun yritystoiminnan käynnistämistä koskevassa 75 artiklassa on erikseen säädetty, että tuki on myönnettävä kertakorvausten tai rahoitusvälineiden muodossa tai näiden yhdistelmänä. Maaseudun yritystukea maaseudun yritystoiminnan käynnistämiseen ei myönnetä rahoitusvälineiden muodossa.

9 § Pykälässä säädettäisiin kustannusperusteisen tuen kohtuullisuuden arvioinnista. Tämä säännös ei koske vakioituna kertakorvauksena myönnettävää tukea.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan toimenpiteen kustannusarvion kohtuullisuus olisi varmistettava tukea myönnettäessä siltä osin kuin se on mahdollista. Jos hankintaan ei sovellettaisi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016), kustannusten kohtuullisuuden arvioinnissa voitaisiin käyttää viitekustannuksia. Jos viitekustannuksia ei olisi käytettävissä, tuen hakijan tulisi toimittaa vähintään 3 000 euron suuruisissa hankinnoissa selvitys tavanomaisesta hintatasosta sekä riittävä määrä tarjouksia tai muu selvitys, jonka perusteella kustannusten kohtuullisuus on mahdollista arvioida. Tavanomaisella hintatasolla tarkoitettaisiin tavaran- tai palveluntoimittajien yleisesti käyttämiä hintoja. Alle 3 000 euron suuruisissa hankinnoissa viranomaisen olisi varmistettava hankinnan kustannusten kohtuullisuus tarkoituksenmukaisella tavalla, jos hankinnan kustannusten kohtuullisuutta on syytä epäillä.

Pykälän 1 momentti vastaisi vähintään 3 000 euron hankintojen osalta edellisen asetuksen 24 §:ää. Kustannustason nousun johdosta kumotussa asetuksessa ollut 2 500 euron raja, jonka ylittävistä hankinnoista tuensaajan on toimitettava selvitys, ellei viitekustannuksia ole käytettävissä, korotettaisiin 3 000 euroon. Uutena asiana pykälässä säädettäisiin, että alle 3 000 euron suuruisissa hankinnoissa viranomaisen olisi varmistettava hankinnan kustannusten kohtuullisuus tarkoituksenmukaisella tavalla, mikäli hankinnan kustannusten kohtuullisuutta on syytä epäillä. Tarkoituksena on mahdollistaa tuen myöntävälle viranomaiselle yksittäisten suurehkojen, mutta alle 3 000 euron suuruisien hankintojen kohtuullisuuden tarkistaminen.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan, jos 1 momentissa tarkoitettuja menettelytapoja kustannusten kohtuullisuuden arvioimiseksi ei voitaisi käyttää, viranomaisen olisi muulla tavoin varmistettava kustannusten kohtuullisuus. Viranomaisen olisi mahdollista käyttää kustannusten kohtuullisuuden arvioinnin tukena esimerkiksi asiantuntijoista koostuvaa arviointiryhmää.

10 § Pykälässä säädettäisiin sovellettavista valtioneuvoston asetuksista. Maaseudun yritystuen myöntämisessä tulee sovellettavaksi useita eri valtioneuvoston asetuksia. Kunkin tukeen sovellettavaksi tulevat valtioneuvoston asetuksista on pitänyt jo etukäteen ennakoivasti määrittellä strategiasuunnitelman toimenpiteiden kuvauksissa Euroopan komission edellyttämällä tavalla. Kehittämistukilain 14 §:ssä säädetään Euroopan unionin valtioneuvoston asetuksien ja määräysten soveltamisesta. Mainitun pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä

sovellettavista valtiontukisäännöistä ja valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja menettelyistä

Maaseudun yritystukiin sovellettaisiin tuettavan toimenpiteen sisällön perusteella asetusta vähämerkityksestä tuesta ja yleistä ryhmäpoikkeusasetusta. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 14 artiklan mukaista tukea (Alueellinen investointituki) myönnettäisiin Suomen aluetukikartan mukaisilla alueilla. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 17 artiklan mukaista tukea (Pk-yrityksille myönnettävä investointituki) myönnettäisiin pääsääntöisesti muualla kuin aluetukeen kelpoisella alueella mutta hankkeen sisällön mukaan myös kaikilla alueilla. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan mukainen tuki (Investointituki uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian käytön edistämiseen) koskee uusiutuvan energian investointeja.

Investointitukeen suunniteltujen tukitasojen käytännön toteutus edellyttää edellä mainittujen valtiontukisääntöjen yhteensovittamista ja niiden yhdistelmien soveltamista. Tässä pykälässä viitataan asetuksen antamishetkellä voimassa oleviin valtiontukisääntöihin. Euroopan komissio uudistaa aika ajoin valtiontukisääntöjä. Euroopan komissio on tiedottanut yleiseen ryhmäpoikkeusasetuksen uusimmista tulossa olevissa muutoksista 9.3.2023 ja tulevat muutokset otetaan huomioon maaseudun yritystukijärjestelmän käytännön toimeenpanossa. Paikallisten toimintaryhmien kautta myönnettäviin tukiin sovellettaisiin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 19 b artiklaa (Yhteisölähtöisistä paikallisista kehittämishankkeista tai maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä koskevan eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden toimijaryhmien hankkeista hyötyville pk-yrityksille myönnettävät rajoitetut tukimäärät). Kyseinen artikla on aiempaan rahoituskauteen verrattuna uusi. Se on yksinomaan tarkoitettu paikallisten toimintaryhmien kautta myönnettäviin tukiin.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan myönnettäessä 13-16 §:ssä tarkoitettua paikallisten toimintaryhmien kautta haettavaa käynnistystukea sovellettaisiin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 19 b artiklaa.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan myönnettäessä 17 §:ssä tarkoitettua paikallisten toimintaryhmien kautta haettavaa tukea maatalouden alkutuotannon kokeiluun sovellettaisiin suunnitelma-asetuksen valtiontukea koskevaa 145 artiklan 2 kohtaa. Kyseisen artiklan mukaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107, 108 ja 109 artiklaa ei sovelleta SEUT 42 artiklan soveltamisalaan kuuluvaan tukeen. Maataloustuotteiden tuotantoa, jalostusta ja kaupan pitämistä koskevan tuen hyväksyntä on tapahtunut Suomen YMP:n strategiasuunnitelman 2023–2027 hyväksymisen yhteydessä (Komission täytäntöönpanopäätös, Bryssel 31.8.2022, C (2022) 6022 final).

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan myönnettäessä 11 §:ssä tarkoitettua käynnistystukea maatilalle maa- ja metsätalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan sovellettaisiin vähämerkityksisestä tuesta annettua asetusta.

Ehdotettavan pykälän 4 momentin mukaan myönnettäessä 22-24 §:ssä tarkoitettua paikallisten toimintaryhmien kautta haettavaa kehittämistukea sovellettaisiin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 19 b artiklaa.

Ehdotettavan pykälän 5 momentin mukaan myönnettäessä 18 §:ssä tarkoitettua kehittämistukea sovellettaisiin vähämerkityksisestä tuesta annettua asetusta.

Ehdotettavan pykälän 6 momentin mukaan myönnettäessä 20 §:ssä tarkoitettua kehittämistukea sovellettaisiin suunnitelma-asetuksen 145 artiklan 2 kohtaa, jonka mukaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107, 108 ja 109 artiklaa ei sovelleta SEUT 42 artiklan soveltamisalaan kuuluvaan tukeen. Maataloustuotteiden tuotantoa, jalostusta ja kaupan pitämistä koskevan tuen hyväksyntä on tapahtunut strategiasuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Ehdotettavan pykälän 7 momentin mukaan myönnettäessä 25 §:ssä tarkoitettua investointitukea sovellettaisiin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 14 ja 17 artiklaa sekä vähämerkityksisestä tuesta annettua asetusta. Jos tuki haettaisiin paikallisen toimintaryhmän kautta paikallisen kehittämisstrategian toteuttamiseksi maaseutualueella, sovellettaisiin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 19 b artiklaa.

Ehdotettavan pykälän 8 momentin mukaan myönnettäessä 25 §:ssä tarkoitettua investointitukea maataloustuotteiden jalostukseen ja kaupan pitämiseen sovellettaisiin suunnitelma-asetuksen 145 artiklan 2 kohtaa.

Ehdotettavan pykälän 9 momentin mukaan myönnettäessä 36 §:ssä tarkoitettua investointitukea uusiutuvan energian tuotantoon ja jakeluun uusien laitosten kohdalla yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklaa ja olemassa olevien laitosten laajentamiseen ja parantamiseen 17 artiklaa.

Ehdotettavan pykälän 10 momentin mukaan myönnettäessä 37 §:ssä tarkoitettua paikallisten toimintaryhmien kautta haettavaa investointitukea sovellettaisiin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 19 b artiklaa.

Ehdotettavan pykälän 11 momentin mukaan myönnettäessä tukea 30 §:ssä tarkoitettuihin investointien toteutettavuustutkimuksiin vähämerkityksisestä tuesta annettua asetusta ja suunnitelma-asetuksen 145 artiklan 2 kohtaa.

Ehdotettavan pykälän 12 momentin mukaan hakiessaan vähämerkityksisenä tukena myönnettävää tukea tuen hakijan tulee liittää hakemukseen tiedot kuluvan ja kahden sitä edeltävän verovuoden aikana saamastaan vähämerkityksisestä tuesta.

Luvussa 3 säädettäisiin käynnistystuesta.

11 § Pykälässä säädettäisiin maatilalle myönnettävästä maa- ja metsätalouden ulkopuolisen yritystoiminnan käynnistystuesta. Tuki perustuu suunnitelma-asetuksen artiklan 75 (Nuorten viljelijöiden ja uusien viljelijöiden tilanpidon aloittaminen ja maaseudun yritystoiminnan käynnistäminen) 2 kohdan b alakohtaan, jonka nojalla tukea voidaan aiempien rahoituskausien mukaan myöntää maatilakotitalouden tulojen monipuolistaminen maatalouden ulkopuolelle. Kansallisesti maatilalle

myönnettävästä tuesta on säädetty kehittämistukilain 16 §:n 1 momentin 1 kohdassa, jonka mukaan tukea voidaan myöntää maatilalle maa- ja metsätalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan. Kehittämistukilain 19 §:n nojalla tässä pykälässä säädettäisiin tarkemmin yritystoiminnan käynnistämiseen myönnettävästä tuesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tukea voidaan myöntää maaseutualueella toimivalle maatilalle uuden maa- ja metsätalouden ulkopuolisen yritystoiminnan käynnistämiseen. Tuettavan yritystoiminnan toimipaikkaa koskevasta sijaintiedellytyksestä säädetään kehittämistukilain 17 § 1 momentissa, joten viittaus maaseutualueeseen on luonteeltaan informatiivinen. Käytännössä lähes kaikki maaseudun yritystuki kohdentuu maaseutualueelle. Käynnistystukea koskeva toimenpide sijoittuu strategiasuunnitelmassa suunnitelma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan g alakohdan erityistavoitteeseen (houkuttaa nuoria viljelijöitä ja uusia viljelijöitä alalle ja tuetaan heitä sekä helpotetaan kestävän yritystoiminnan kehittämistä maaseutualueilla), jonka mukaisesti käynnistystuki tulee suunnata.

Ehdotettavan pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että tukea voidaan myöntää maaseutualueella maatilalle myös 1 momentissa tarkoitetun toimialan yritystoiminnan käynnistämisen tukemiseen, jos toimintaa on tukea haettaessa harjoitettu enintään yhden verovuoden ajan. Strategiasuunnitelman käynnistystukea koskevan toimenpiteen kuvauksen mukaan tukea voidaan myöntää uuteen yritystoimintaan, joka käynnistetään täysin alusta tai tilanteessa, jossa yritystoiminta ei ole vielä vakiintunut. Tarkoituksena on, että alkuvaiheessa oleva yritys voisi hakea tukea, mikäli sillä on vielä käynnistämiseen liittyviä tarpeita. Lisäksi voi esiintyä tapauksia, joissa maatila ehtii käynnistää esimerkiksi matkailutoimintaa olematta tietoinen käynnistystuen hakemisen mahdollisuudesta. Ehdotetun 2 momentin säännökseen sisältyvällä aikarajauksella täsmennettäisiin edellä mainittua strategiasuunnitelman kirjausta. Enemmän kuin yhden verovuoden harjoitettua toimintaa pidettäisiin vakiintuneena.

Ehdotettavan pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että tukea voidaan myöntää maatilalle, joka ei ole kokoluokaltaan mikroyritystä suurempi. Maatilan yritys- ja yhteisötunnuksen alla harjoitettavasta muusta yritystoiminnasta saatavien tulojen tulee olla erotettavissa maa- ja metsätalouden yritystoiminnasta saatavista tuloista. Tuettavasta yritystoiminnasta tavoiteltavan vuosittaisen liikevaihdon tulee olla vähintään 15 000 euroa. Tarkoituksena on, että tuettavasta uudesta yritystoiminnasta tavoitellaan todellista lisää maatilayrittäjän toimeentuloon. Liikevaihtotavoite on kirjattu strategiasuunnitelman käynnistystukea koskevan toimenpiteen kuvaukseen. Kyseinen euromääräinen liikevaihtotavoitteen asettamisen taustalla on arvonlisäverottoman liiketoiminnan 15 000 euron raja.

Ehdotettavan pykälän 4 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää:

- 1) koulutus- ja valmennuspalveluiden sekä muiden asiantuntijapalvelujen hankkimiseen,
- 2) toimitilojen ja laitteiden vuokriin,
- 3) käyttömaksuihin,
- 4) aineisiin ja tarvikkeisiin,
- 5) matkoihin ja

6) muihin kuin 1—5 kohdassa tarkoitettuihin uuden yritystoiminnan käynnistämisvaiheen kannalta tarpeellisiin ja toimenpiteeseen välittömästi liittyviin toimiin.

Koulutukseen kohdistuvaa tukea voidaan myöntää vain sellaiseen yritystoiminnan käynnistämistä edistävään koulutukseen, joka täydentää käytännön kokemusta ja säännönmukaista oppivelvollisuuteen perustuvaa koulutusta, keskiasteen tutkintoa taikka yliopisto- tai korkeakoulututkintoa kuulumatta osana perus- tai jatkokoulutustutkintoon. Vastaava säännös sisältyy koulutus- tai tiedonvälitystoimenpiteen tukemisen edellytyksiin valtioneuvoston asetuksessa maaseudun hanketoiminnan tukemisesta rahoituskaudella 2023-2027, jäljempänä *hankeasetus*.

Ehdotettavan pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että tuettaviin toimenpiteisiin voi sisältyä pienhankintoja.

Ehdotettavan pykälän 5 momentissa säädettäisiin vakioituna kertakorvauksena myönnettävän tuen määrästä, joka olisi 5 000 tai 10 000 euroa. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa erilaajusten käynnistystoimenpiteiden toteuttaminen. Samalle tuen hakijalle voitaisiin myöntää tukea enintään 10 000 euroa rahoituskauden aikana. Tuen määrä on määritelty strategiasuunnitelman kyseisen toimenpiteen kuvauksessa.

12 §

Pykälässä säädettäisiin paikallisen toimintaryhmän kautta haettavan käynnistystuen kohdentamisesta ja edellytyksistä.

Paikallisen toimintaryhmän kautta haettavat käynnistystuet perustuvat suunnitelma-asetuksen 75 artiklan (Nuorten viljelijöiden ja uusien viljelijöiden tilanpidon aloittaminen ja maaseudun yritystoiminnan käynnistäminen) 2 kohdan b ja c alakohtiin. Kyseisen artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla tukea voidaan myöntää maa- tai metsätalouteen liittyvän maaseudun yritystoiminnan käynnistämiseen. Artiklan 2 kohdan c alakohdan nojalla tukea voidaan myöntää yleisasetuksen 32 artiklassa säädettyihin yhteisölähtöisiin paikallisiin kehittämisstrategioihin liittyvän, muuta kuin maataloustoimintaa koskevan yritystoiminnan käynnistämiseen maaseutualueilla.

Vaikka tässä pykälässä ei säädetä tuen valtioneuvoston tukiperustasta, niin tuen ehtojen ja sisällön osalta on tarpeen tuoda esiin, että paikallisen toimintaryhmän kautta myönnettävää tukea ei myönnetä vähämerkityksisenä tukena eikä maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen perusteella ja ehdoin vaan valtioneuvoston tukiperustana käytetään yleistä ryhmäpoikkeusasetusta, jossa ei ole paikallisten toimintaryhmien tuella asetettu erityisiä ehtoja, jotka pitäisi ottaa huomioon tuen tarkemman sisällön määrittelyssä.

Kansallisesti tuesta on säädetty kehittämistukilain 16 §:n 2 momentissa, jonka mukaan paikallisen toimintaryhmän kautta haettavaa tukea voidaan myöntää:

1) mikroyritykselle maa- ja metsätalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan ja vastaavaan maataloilla harjoitettavaan yritystoimintaan; ja

2) maatalouden alkutuotannon pienimuotoiseen kokeiluun.

Kehittämistukilain 19 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla tukea voidaan myöntää yritystoiminnan käynnistämiseen. Kyseisen pykälän 2 momentin nojalla tässä asetusehdotuksessa säädettäisiin tarkemmin yritystoiminnan käynnistämiseen myönnettävästä tuesta. Ehdotettavan pykälän 1 ja 2 momentin informatiivisten säännösten tarkoituksena on selkeyttää kehittämistukilain 16 §:n mukaista paikallisen toimintaryhmän kautta haettavan käynnistystuen eriyttämistä ELY-keskukselta haettavasta käynnistystuesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentti sisältäisi luettelon niistä käynnistystuen muodoista, joihin voitaisiin myöntää tukea paikallisen kehittämisstrategian toteuttamiseksi maaseutualueella. Paikallisella toimintaryhmällä tarkoitetaan Leader-ryhmää. Tukea voitaisiin myöntää:

- 1) uuden yritystoiminnan kokeiluun;
- 2) yritystoiminnan käynnistämiseen omistajanvaihdoksen avulla;
- 3) osa-aikaisen yritystoiminnan käynnistämiseen;
- 4) päätoimisen yritystoiminnan käynnistämiseen; ja
- 5) maatalouden alkutuotannon kokeiluun.

Ehdotettavan pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että 1 momentin 1-4 kohdassa tarkoitettua käynnistystukea voitaisiin myöntää maa- ja metsätalouden ulkopuoliseen toimialaan kuuluvaan yritystoimintaan.

Kehittämistukilain 18 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan yritystuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuen myöntämisen ei arvioida aiheuttavan muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai, jos yritys toimii ainoastaan paikallisesti, toiminta-alueellaan. Ehdotettavan pykälän 3 momentissa säädettäisiin perusteista, joita käytettäisiin arvioitaessa paikallisilla markkinoilla toimiville yrityksille myönnettävän käynnistystuen kilpailuvaikutuksia. Säännös vastaisi soveltuvin osin edellisen asetuksen 10 §:ää. Arviointikriteerejä ei sovellettaisi 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin käynnistystukiin eli uuden yritystoiminnan kokeiluun ja maatalouden alkutuotannon kokeiluun, joissa kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristävät vaikutukset ovat kokeilulle ominainen rajattu laajuus ja kestoaika huomioiden lähtökohtaisesti vähäisiä. Kokeilu voi toimia reittinä myöhemmin toteutuvaan osa-aikaiseen tai päätoimiseen yrittäjyyteen.

13 §

Pykälässä säädettäisiin uuden yritystoiminnan kokeiluun myönnettävästä käynnistystuesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tukea voidaan myöntää uuden yritystoiminnan kokeiluun, jonka enimmäiskesto on neljä kuukautta. Aikarajoitus perustuu työttömyysturvalain (1290/2002) 2 luvun 5 a §:n säännökseen työnhakijan oikeudesta työttömyysetuuteen yritystoiminnan ja omassa työssä työllistymisen estämättä neljän kuukauden ajalta.

Ehdotettavan pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että tuen hakijan tulee olla luonnollinen henkilö, jolla ei ole tukea haettaessa tai myönnettäessä yritys- ja yhteisötunnusta. Uuden yritystoiminnan kokeiluun myönnettävän käynnistystuen saajan tulee olla luonnollinen henkilö, joka ei harjoita tuenhakuhetkellä taloudellista toimintaa. Käynnistystuen avulla on mahdollista kokeilla ns. kevytyrittäjyyttä, ja se soveltuisi yrittäjyyden kokeilemisesta kiinnostuneille, kuten työttömänä oleville, palkansaajille, opiskelijoille ja nuorille. Kehittämistukilaki ei sisällä vanhan kehittämistukilain 8 §:n 2 momentin mukaista vaatimusta tuen saajan vähintään 18 vuoden iästä.

Ehdotetun pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että tukea voidaan käyttää toimitilojen ja laitteiden vuokriin, aineisiin ja tarvikkeisiin, käyttömaksuihin, matkoihin sekä koulutuksen, valmennukseen, asiantuntijaosaamisen ja tiedon hankkimiseen ostettavina palveluina. Tukea ei voisi käyttää pienhankintoihin.

Ehdotettavan pykälän 4 momentissa säädettäisiin vakioituna kertakorvauksena myönnettävän tuen määrästä. Tukea voitaisiin myöntää 2 500 euroa samalle tuen hakijalle kerran rahoituskauden aikana. Tuen määrä on määritelty strategiasuunnitelmassa Leader-toimenpiteen kuvauksessa.

14 §

Pykälässä säädettäisiin yritystoiminnan käynnistämiseen omistajanvaihdoksen avulla myönnettävästä käynnistystuesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tukea voidaan myöntää yritystoiminnan käynnistämiseen omistajanvaihdoksen avulla. Edellytyksenä on, että ostettava yritys sijaitsee harvaan asutulla maaseudulla tai ydinmaaseudulla. Rajaus vastaa pääpiirteissään edellisen asetuksen 9 §:n 1 momenttiin sisällynyttä omistajanvaihdoksen valmisteluun myönnettyä elpymistukea koskevaa säännöstä (A 874/2021). Harvaan asuttu maaseutu ja ydinmaaseutu määriteltäisiin asetusehdotuksen 2 §:ssä. Tuen myöntämisedellytysten täyttymisen arvioimiseksi hakijan tulee yksilöidä ostettava yritys hakemuksessaan. Edellisen asetuksen 28 §:n 4 momentin mukaisesta sääntelystä poiketen tuen maksamisen edellytyksenä ei olisi omistajanvaihdoksen toteutuminen. Omistajanvaihdosprosessit saattavat kestää pidempäänkin ja varsinainen omistajanvaihdos voi tapahtua myöhemmässä vaiheessa.

Ehdotettavan pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että tuen hakijan tulee olla luonnollinen henkilö, jolla ei ole yritys- ja yhteisötunnusta, tai mikroyritys, jolla on tukea haettaessa yritys- ja yhteisötunnus.

Ehdotettavan pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että tukea voidaan myöntää yrityksen ostajalle omistajanvaihdokseen valmisteluun liittyvien asiantuntijapalveluiden hankkimiseen ostettavina palveluina. Omistajanvaihdoksen yhteydessä tukikelpoisilla asiantuntijapalveluilla tarkoitetaan erityisesti juridisia palveluja, tilitoimisto- ja taloushallinnon asiantuntijapalveluita ja kyseessä olevaan liiketoimintaan liittyviä konsulttipalveluja.

Ehdotettavan pykälän 4 momentissa säädettäisiin vakioituna kertakorvauksena myönnettävän tuen määrästä. Tukea voitaisiin myöntää 2 500 tai 5 000 euroa vakioituna kertakorvauksena, kuitenkin yhteensä enintään 5 000 euroa

rahoituskaudella samalle tuen saajalle. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa erilaajuisten käynnistystoimenpiteiden toteuttaminen. Tuen määrä on määritelty strategiasuunnitelmassa Leader-toimenpiteen kuvauksessa

15 §

Pykälässä säädettäisiin osa-aikaisen yritystoiminnan käynnistämiseen myönnettävästä käynnistystuesta. Ehdotettavan pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tukea voidaan myöntää osa-aikaisen yritystoiminnan toiminnan käynnistämiseen. Osa-aikaiseksi yritystoiminnaksi katsottaisiin myös kausiluonteinen yritystoiminta. Kausiluonteisena pidettäisiin lähtökohtaisesti sellaista yritystoimintaa, jota harjoitetaan enintään kuuden kuukauden ajan vuodessa. Osa-aikaisen yritystoiminnan määrittelemiseksi ja erottamiseksi yhtäältä harrastusluonteisesta toiminnasta ja toisaalta päätoimisesta yritystoiminnasta voidaan toiminnan laajuutta arvioida esimerkiksi siihen käytettävän työmäärän perusteella. Osa-aikaisella yritystoiminnalla tarkoitetaan lähtökohtaisesti yritystoimintaa, johon käytettävä keskimääräinen työmäärä on vähintään 10 tuntia ja alle 35 tuntia viikossa eikä tuen saajalla ole palveluksessaan palkattua työvoimaa. Mikäli käytettävä keskimääräinen työmäärä on alle 10 tuntia, kyse on harrastusluonteisesta toiminnasta. Yritystoiminnan osa-aikaisuuden tunnistamiseksi voitaisiin käyttää myös muita menetelmiä. Peruslähtökohtana tukea haettaessa on se, että tuen hakija itse tunnistaa, onko tuen kohteena oleva yritystoiminta osa-aikaista.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös, ettei tukea voida myöntää hakijalle, jolle on myönnetty tukea päätoimisen yritystoiminnan käynnistämiseen. Kehittämistukilain 17 §:n perustelujen mukaisesti tarkoituksena on, että mahdollisimman monesta osa-aikaisesta yritystoiminnasta voisi tulla myöhemmin päätoimista (HE 166/2022 vp, s. 68), mutta käynnistystuen myöntäminen sekä osa-aikaiseen että päätoimiseen yritystoimintaan ei ole mahdollista. Muut yritystuen muodot ovat käytettävissä. Myöskään aiemmin myönnetty 13 §:ssä tarkoitettu tuki uuden yritystoiminnan kokeiluun ei olisi este tässä pykälässä tarkoitettun käynnistystuen myöntämiselle.

Ehdotettavan pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että hakijalla tulee olla tukea haettaessa yritys- ja yhteisötunnus. Säännös on luonteeltaan informatiivinen.

Ehdotettavan pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että tukea voidaan käyttää toimitilojen ja laitteiden vuokriin, aineisiin ja tarvikkeisiin, käyttömaksuihin, matkoihin sekä koulutuksen, valmennuksen, asiantuntijaosaamisen ja tiedon hankkimiseen ostettavina palveluina. Tukea voitaisiin lisäksi käyttää pienhankintoihin.

Ehdotettavan pykälän 4 momentissa säädettäisiin vakioituna kertakorvauksena myönnettävän tuen määrästä. Tukea voitaisiin myöntää 5 000 euroa samalle tuen hakijalle kerran rahoituskauden aikana. Tuen määrä on määritelty strategiasuunnitelmassa Leader-toimenpiteen kuvauksessa.

16 § Pykälässä säädettäisiin päätoimiseen yritystoiminnan käynnistämiseen myönnettävästä käynnistystuesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tukea voitaisiin myöntää päätoimisen yritystoiminnan käynnistämiseen. Päätoimisen yritystoiminnan määrittelyä ja erottamista osa-aikaisesta yritystoiminnasta voidaan arviointikriteerinä käyttää esimerkiksi käytettävää työmäärää. Päätoimisella yritystoiminnalla tarkoitetaan lähtökohtaisesti yritystoimintaa, johon käytettävä keskimääräinen työmäärä on vähintään 35 tuntia viikossa. Yritystoiminnan päätoimisuuden tunnistamiseksi voitaisiin käyttää myös muita menetelmiä. Peruslähtökohtana tukea haettaessa on se, että tuen hakija itse tunnistaa, onko tuen kohteena oleva yritystoiminta päätoimista. Momentissa säädettäisiin myös, ettei tukea voitaisi myöntää hakijalle, jolle on myönnetty tukea osa-aikaisen yritystoiminnan käynnistämiseen. Rajoituksen perustelujen osalta viitataan edellä 15 §:n 1 momentin osalta esitettyihin seikkoihin.

Ehdotettavan pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että hakijalla tulee olla tukea haettaessa yritys- ja yhteisötunnus. Säännös on luonteeltaan informatiivinen.

Ehdotettavan pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että tukea voidaan käyttää toimitilojen ja laitteiden vuokriin, aineisiin ja tarvikkeisiin, käyttömaksuihin, matkoihin sekä koulutuksen, valmennuksen, asiantuntijaosaamisen ja tiedon hankkimiseen ostettavina palveluina. Tukea voitaisiin lisäksi käyttää pienhankintoihin.

Ehdotettavan pykälän 4 momentissa säädettäisiin vakioituna kertakorvauksena myönnettävän tuen määrästä. Tukea voitaisiin myöntää 7 500 euroa samalle tuen hakijalle kerran rahoituskauden aikana. Tuen määrä on määritelty strategiasuunnitelmassa Leader-toimenpiteen kuvauksessa.

17 § Pykälässä säädettäisiin maatalouden alkutuotannon kokeiluun myönnettävästä käynnistystuesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että kokeilun enimmäiskesto saa olla kolme vuotta. Kokeilun enimmäiskesto olisi pidempi johtuen maatalouden alkutuotannon pitkäkestoisesta luonteesta.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää ensimmäistä kertaa kokeiltavaan maataloustoimintaan tai olemassa olevan maataloustoiminnan monipuolistamiseen kokeilun avulla. Tukea ei kuitenkaan voitaisi myöntää olemassa olevan maatalouden tavanomaiseen ja vakiintuneeseen maataloustoimintaan. Tavanomainen maatalous –käsitettä ei tässä yhteydessä käytetä luonnonmukaisen maataloustoiminnan vertailukohtana. Tavanomaisella maataloudella tarkoitetaan maatilalla pidempään vakiintuneesti harjoitettua maataloustoimintaa, johon kokeilu ei ole tarkoitettu. Kokeilutuki olisi suunnattu uusien liikeideoiden testaamiseen ja kokeiluun, ja se mahdollistaisi esimerkiksi erikoiskasvin viljelyn aloittamisen tai laajentamisen kaupalliseen tuotantoon.

Tuki soveltuisi myös kumppanuusmaatalouden eli yhteisön tukeman maatalouden (Community Supported Agriculture, CSA) kokeiluun. Kumppanuusmaatalous-käsite (community supported agriculture) mainitaan suunnitelma-asetuksen johdanto-osan

kohdassa 83 yhtenä esimerkkinä yhteistyönä toteutettavista toimista. Lisäksi sama käsite mainitaan uudessa maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen artiklassa 59 (Tuki yhteistyöhön maaseutualueilla). Kyseisen ryhmäpoikkeusasetuksen englanninkielisessä versiossa käsite on kirjoitettu muodossa community-supported agriculture. Suomenkielinen käännös eroaa suunnitelma-asetuksesta siten, että ryhmäpoikkeuksen samaa asiaa koskeva käännös on muodossa yhteisön tukema maatalous. Vaikka kumppanuusmaatalous mainitaan yhteistyötoimien yhtenä mahdollisena kohteena, niin kumppanuusmaatalouden kokeiluja on mahdollista toteuttaa yksittäisten yritysten toimesta paikallisten toimintaryhmien kautta haettavalla tuella maataloustoiminnan monipuolistamiseksi.

Ehdotettavan pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että tukea voidaan käyttää toimitilojen, koneiden ja laitteiden vuokriin, aineisiin ja tarvikkeisiin, käyttömaksuihin, matkoihin sekä koulutuksen, valmennuksen, asiantuntijaosaamisen ja tiedon hankkimiseen. Tukea voitaisiin käyttää lisäksi pienhankintoihin, joiden taloudellinen käyttöaika pääosin rajautuu kokeilun toteuttamisen kestoajaksi. Tukea ei kuitenkaan voitaisi käyttää eläinten hankintaan. Tämä ei kuitenkaan estäisi eläintenpidon uusien menetelmien kokeiluja.

Ehdotettavan pykälän 4 momentissa säädettäisiin vakioituna kertakorvauksena myönnettävän tuen määrästä. Tukea voitaisiin myöntää 2 500, 5 000 tai 7 500 euroa vakioituna kertakorvauksena, kuitenkin yhteensä enintään 7 500 euroa rahoituskaudella samalle tuen saajalle. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa maatalouden alkutuotannon kokeilujen toteuttaminen useampina toisiinsa liittyvinä kokonaisuuksina. Tuen määrä on määritelty strategiasuunnitelmassa Leader-toimenpiteen kuvauksessa.

Tuki maatalouden kokeiluihin ei ole päällekkäinen muiden tukien kanssa. Maatalouden kokeilun toteuttaminen ei liity maatalouden muihin tukiiin. Kokeilutuen saaminen esimerkiksi uuden kasvin viljelyyn ei tuo oikeutta saada kyseisen kasvin viljelyyn muita tukia.

Luvussa 4 säädettäisiin kehittämistuesta

18 § Pykälässä säädettäisiin tuesta yritystoiminnan kehittämiseen. Tuki perustuu suunnitelma-asetuksen artiklan 78 (Tietämyksen vaihto ja tiedon levittäminen) 1 kohtaan, jonka nojalla tukea voidaan myöntää maaseutuyritysten kehittämiseen. Kehittämistukea koskeva toimenpide sijoittuu strategiasuunnitelmassa suunnitelma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan h alakohdan erityistavoitteeseen (edistetään työllisyyttä, kasvua, sukupuolten tasa-arvoa, mukaan lukien naisten osallistuminen maatalouteen, sekä sosiaalista osallisuutta ja paikallista kehitystä maaseutualueilla, myös kiertobiotalous ja kestävässä metsätaloudessa), jonka mukaisesti kehittämistuki tulee suunnata. Maatilalle ei ole määritelty erikseen kokoluokkaa.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää maa- ja metsätalouden ulkopuoliseen yritystoiminnan kehittämiseen mikro- ja pienyritykselle sekä maatilalle. Kehittämistukilain 16 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan maaseudun yritystukea voidaan myöntää maatilalle maa- ja metsätalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan. Maatilan yrityskokoluokkaa ei ole kuitenkaan erikseen määritelty.

Yritystoiminnan kehittämisellä tarkoitettaisiin tuotteiden, palveluiden, tuotantomenetelmien, markkinoinnin, teknologioiden ja digitaalisten ratkaisujen kehittämistä sekä muuta yritystoiminnan uudistumista edistävää kehittämistoimea. Yritystoiminnan kehittämisellä ei kuitenkaan tarkoitettaisi yksittäisenä tilaustyönä tai tarjouskohtaisesti asiakkaille tehtävän tuotteen edellyttämää kehittämistoimea.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tuen hakijalla tulisi olla tukea haettaessa olla yritys- ja yhteisötunnus.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan tuettavan kehittämistoiminnan tulisi olla selkeästi erotettavissa yrityksen perusliiketoiminnasta yrityksen sisäiseksi hankkeeksi.

Ehdotettavan pykälän 4 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää enintään 50 prosenttia tuen perusteeksi esitetyistä, määrältään enintään 100 000 euron hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävien kustannusten vähimmäismäärä olisi 5 000 euroa. Hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä ja tuen prosenttiosuus hyväksyttävistä kustannuksista on määritelty strategiasuunnitelmassa kyseistä tukea koskevan toimenpiteen kuvauksessa.

Pykälä koskisi pääosin ELY-keskusten kautta haettavaa kehittämistukea, mutta siinä myös määriteltäisiin kehittämistuki ja sen rajoitukset.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla voidaan myöntää vastaavatyypistä tukea. Yrityksen kehittämisavustusta myönnetään pk-yritysten kehittämishankkeisiin valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain (758/2021) ja valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun valtioneuvoston asetuksen (895/2021) nojalla. Kehittämistoimenpiteitä sisältävien hankkeiden hyväksyttävistä kustannuksista säädetään edellä mainitun asetuksen 13 §:ssä.

19§ Pykälässä säädettäisiin yritystoiminnan kehittämisen tukikelpoisista kustannuksista.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan, jollei jäljempänä toisin säädettäisi, tukea voitaisiin myöntää seuraaviin 18 §:ssä tarkoitettua yritystoiminnan kehittämisestä aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin:

- 1) käytännönläheisten tai tiedelähtöisten taikka näiden yhdistelmänä toteutettavien selvitysten ja tutkimusten sekä tiedon hankkimisesta ja soveltamisesta aiheutuviin kustannuksiin;
- 2) yrityksen ulkopuolelta hankittavien kehittämis- ja asiantuntijapalveluiden kustannuksiin;
- 3) tarvikkeiden ja aineiden kustannuksiin;
- 4) matkakustannuksiin;
- 5) vuokratkustannuksiin;
- 6) tuensaajan kehittämistoimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuviin palkkakuluihin;
- 7) muihin kuin 1—6 kohdassa tarkoitettuihin kehittämistoiminnan kannalta tarpeellisiin ja siihen välittömästi liittyviin kustannuksiin.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan edellä kohdassa 6 tarkoitettuina palkkakuluina hyväksyttäisiin työssäoloajan palkka ilman sivukuluja ja lisäksi laskennallisesti hyväksyttäisiin 39 prosenttia työssäoloajan palkasta; laskennallinen henkilöstökulu sisältäisi loma-ajan palkan, lomarahaa sekä lakisääteiset palkan sivukulut. Koska loma-ajan palkka ja lomarahaa hyväksyttäisiin laskennallisina sivukuluina, toimenpiteen loppumaksun jälkeen ei olisi enää tarpeen hakea maksuun loma-ajan palkkaa ja lomarahaa, mikä helpottaisi niin tuensaajaa kuin tuen maksajaa. Kyseinen menettely vastaa hankeasetuksen 27 §:n säännöksiä. Ehdottavan säännöksen mukaan palkkakulut ja siihen lisättävät laskennalliset henkilöstökulut voisivat muodostaa enintään 50 prosenttia kehittämistuella toteutettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Rajauksen perustana on kehittämistoiminnan lähtökohtainen kytkeytyminen ulkopuolelta hankittaviin selvityksiin, tutkimuksiin ja asiantuntijapalveluihin. Tukea ei ole tarkoitus käyttää ensisijaisesti tuensaajan henkilöstön palkkakuluihin.

20§ Pykälässä säädettäisiin tuesta maataloustuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä harjoittavan pienen ja keskisuuren yrityksen toiminnan kehittämiseen.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää maataloustuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä harjoittavan pienen tai keskisuuren yrityksen yritystoiminnan kehittämiseen. Maataloustuotteella tarkoitetaan EU:n lainsäädännössä maataloustuotteeksi hyväksytyjä tuotteita. Maataloustuotteiksi ei siis hyväksyttäisi luonnontuotteita, joihin liittyviä kehittämistoimia voidaan tukea 19 §:ään perustuen.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tuki myönnettäisiin yrityksen hankkimien kehittämis- ja asiantuntijapalveluiden kustannuksiin. Tukea voitaisiin käyttää ainoastaan yrityksen ulkopuolelta hankittaviin kehittämis- ja asiantuntijapalveluihin, ei siis esimerkiksi vuokriin tai matkoihin.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan tuki kohdennettaisiin maataloustuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä harjoittavalle pienelle tai keskisuurelle yritykselle, joka olisi lopullinen edunsaaja. Toimenpidettä hallinnoisi palveluntuottaja. Momentilla mahdollistettaisiin se, että yritys, jolta tuensaaja hankkii kehittämis- ja asiantuntijapalveluita, laatii tukihakemuksen Ruokaviraston tietojärjestelmään.

Pykälän taustalla on Maailman kauppajärjestö WTO:n maataloussopimuksen liitteen 2 kriteerien mukainen kielto maksaa suoraa tukea maataloustuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä harjoittavan pienen ja keskisuuren yrityksen toiminnan kehittämiseen. Tuki voidaan kuitenkin tarjota palvelujen muodossa. Suunnitelma-asetuksen 10 artiklassa on säädetty WTO:n kotimaisesta tuesta ja siihen liittyvistä menettelyistä. WTO:n sääntöjen noudattaminen on vahvistettu strategiasuunnitelman toimenpiteiden kuvauksissa.

Pykälässä tarkoitettaisiin pienellä yrityksellä kaikkia pienyrityksiä eli myös mikroyrityksiä.

21§ Pykälässä säädettäisiin paikallisten toimintaryhmien kautta haettavan kehittämistuen kohdentamisesta.

Tuki perustuu suunnitelma-asetuksen artiklan 78 (Tietämyksen vaihto ja tiedon levittäminen) 1 kohtaan, jonka nojalla tukea voidaan myöntää maaseutuyritysten kehittämiseen. Kehittämistukea koskeva toimenpide sijoittuu strategiasuunnitelmassa suunnitelma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan h alakohdan erityistavoitteeseen (edistetään työllisyyttä, kasvua, sukupuolten tasa-arvoa, mukaan lukien naisten osallistuminen maatalouteen, sekä sosiaalista osallisuutta ja paikallista kehitystä maaseutualueilla, myös kiertotaloudessa ja kestävässä metsätaloudessa), jonka mukaisesti kehittämistuki tulee suunnata.

Kansallisesti tuesta on säädetty kehittämistukilain 16 §:n 2 momentissa, jonka mukaan paikallisen toimintaryhmän kautta haettavaa tukea voidaan myöntää mikroyritykselle maa- ja metsätalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan ja vastaavaan maataloilla harjoitettavaan yritystoimintaan. Kehittämistukilain 19 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla tukea voidaan myöntää yritystoiminnan kehittämiseen. Tässä asetusehdotuksessa säädettäisiin kyseisen pykälän 2 momentin nojalla tarkemmin yritystoiminnan kehittämiseen myönnettävästä tuesta. Ehdotettavan pykälän tarkoituksena on selkeyttää kehittämistukilain 16 §:n mukaista paikallisen toimintaryhmän kautta haettavan kehittämistuen eriyttämistä ELY-keskukselta haettavasta kehittämistuesta.

Ehdotetun pykälän mukaan paikallisen kehittämisstrategian toteuttamiseksi maaseutualueella voidaan myöntää maa- ja metsätalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan:

- 1) yritystoiminnan suunnitteluvaiheen kehittämistukea;
- 2) yritystoiminnan kehittämistoimenpiteen valmisteluvaiheen tukea;
- 3) vakiintuneen yritystoiminnan kehittämistukea.

Pykälässä säädettäisiin, että paikallisen toimintaryhmän kautta haettavaa kehittämistukea voidaan myöntää maaseutualueella maa- ja metsätalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan. Tukea voitaisiin kuitenkin myöntää maa- ja metsätaloutta palvelemaan toimintaan.

22§ Pykälässä säädettäisiin yritystoiminnan suunnitteluvaiheen tuesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan yritystoiminnan suunnitteluvaiheen tuen hakijan tulisi olla luonnollinen henkilö, jolla ei olisi tukea haettaessa tai myönnettäessä yritys- ja yhteisötunnusta.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tukea voitaisiin käyttää uuden yritystoiminnan aloittamisen suunnitteluun ostettavina palveluina. Suunnittelulla tarkoitetaan ulkopuolisen asiantuntijan avulla tapahtuvaa yritystoiminnan edellytysten selvittämistä ja liikeidean kehittämistä.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää 1 000 euroa vakioituna kertakorvauksena samalle tuen hakijalle kerran rahoituskauden aikana. Tuen määrä on määritelty strategiasuunnitelmassa Leader-toimenpiteen kuvauksessa.

23§ Pykälässä säädettäisiin yritystoiminnan kehittämistoimenpiteen valmisteluvaiheen tuesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan yritystoiminnan valmisteluvaiheen tuen hakijan tulisi olla luonnollinen henkilö tai mikroyritys, jolla olisi tukea haettaessa yritys- ja yhteisötunnus.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tukea voitaisiin käyttää aloittavan tai toimivan yrityksen kehittämistoimenpiteiden valmisteluun ostettaviin palveluihin. Valmistelulla tarkoitetaan ulkopuolisen asiantuntijan avulla tapahtuvaa liiketoimintasuunnitelman ja kehittämissuunnitelman laatimista sekä avustusten ja muun rahoituksen hakemisen edellytysten selvittämistä. Muulla rahoituksella tarkoitetaan myös strategiasuunnitelman ulkopuolista rahoitusta.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää 2 000 euroa vakioituna kertakorvauksena samalle tuen hakijalle kerran rahoituskauden aikana. Tuen määrä on määritelty strategiasuunnitelmassa Leader-toimenpiteen kuvauksessa.

24§ Pykälässä säädettäisiin vakiintuneen yritystoiminnan tuesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin vakiintuneen yritystoiminnan tuen hakijalla tulisi olla tukea haettaessa yritys- ja yhteisötunnus. Vakiintuneella yritystoiminnalla tarkoitettaisiin yritystoimintaa, jota on harjoitettu päätoimisesti tai osa-aikaisesti vähintään yhden tilikauden ajan.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tukea voitaisiin käyttää yritystoiminnan kehittämiseen. Tukea voitaisiin käyttää yrityksen ulkopuolelta hankittaviin kehittämis- ja asiantuntijapalveluihin, aineisiin ja tarvikkeisiin sekä matkoihin ja vuokriin.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää 3 000 euroa vakioituna kertakorvauksena samalle tuen saajalle enintään kolme kertaa rahoituskauden aikana. Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että edeltävä tässä pykälässä tarkoitettu tuki on käytetty ennen uuden tuen myöntämistä. Tuen määrä on määritelty strategiasuunnitelmassa Leader-toimenpiteen kuvauksessa.

Luvussa 5 säädettäisiin investointituesta

25§ Pykälässä säädettäisiin investointituella tuettavasta toimenpiteestä.

Ehdotuksen mukaan investointitukea voitaisiin myöntää sellaiseen yrityksen investointiin, jolla on olennaista merkitystä yrityksen perustamiselle, kasvulle tai kehittymiselle.

Pykälä vastaisi edellisen asetuksen 17 §:n säännöksiä.

26§ Pykälässä säädettäisiin rakentamista koskevasta suunnitelmasta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan rakentamista koskevan suunnitelman tulisi sisältää seuraavat toimenpiteen toteuttamisen kannalta riittävän yksityiskohtaiset asiakirjat:

- 1) pääpiirustukset;
- 2) erikoissuunnitelmat, joilla on merkitystä hyväksyttävien kustannusten arvioinnissa;
- 3) rakennusselostus;
- 4) rakennusselostukseen perustuva kustannusarvio- tai -laskelma.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan rakentamista koskevan suunnitelman yksityiskohtaisuuden ja laajuuden olisi oltava asianmukaisessa suhteessa toimenpiteen laajuuteen ja kokonaiskustannuksiin.

Pykälän 1 momentti vastaisi edellisen asetuksen 19 §:n säännöksiä.

27§ Pykälässä säädettäisiin aineellisen investoinnin tukikelpoisista kustannuksista.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää investoinnin toteuttamiseksi tarpeellisiin ja kohtuullisiin:

- 1) rakennuksen, rakenteen tai rakennelman rakentamisesta, laajentamisesta tai korjaamisesta aiheutuviin kustannuksiin;
- 2) rakennuksen hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin;
- 3) koneiden ja laitteiden sekä muun irtaimen käyttöomaisuuden hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin;
- 4) 1–3 kohdassa tarkoitetuissa investoinneissa tarvittavista sähkö-, lämpö-, vesi-, viemäri- ja tietoliikenneliittymistä aiheutuviin kustannuksiin, sekä muista liittymistä tuensaajalle aiheutuviin kustannuksiin osana tuettavaa toimenpidettä;
- 5) toimenpiteen suunnittelusta ja toteutuksesta aiheutuviin yleiskustannuksiin;
- 6) lupa- ja rekisteröintimaksuista sekä muista vastaavista toimenpiteen toteutuksesta aiheutuviin yleiskustannuksiin;

Ehdotettavan pykälän 1 momentin listaukseen tehtäisiin joitakin tarkennuksia.

Pykälän 1 momentin 3 kohtaan rakentamiskohteessa tarvittavat sähkö-, lämpö-, vesi- ja viemäri- sekä tietoliikenneliittymistä aiheutuvat kustannukset. Näitä kustannuksia voitaisiin tukea ainoastaan osana tuettavaa toimenpidettä sekä tarpeen mukaan myös kone- tai laitehankinnan yhteydessä. Pelkästään liittymästä aiheutuvia kustannuksia sisältävään investointiin tukea ei voitaisi myöntää. Kyseisten kustannusten katsotaan lukeutuvan kiinteästi aineellisen investoinnin toteuttamiseen, kuten rakennuksen rakentamiseen, sillä rakennus ei olisi yritystoimintaan käyttökelpoinen ilman edellä lueteltuja liittymiä. Liittymämaksut saattavat sisältää sekä aineellisia että aineettomia elementtejä. Siltä osin, kun investointiin sovelletaan yleistä ryhmäpoikkeusasetusta, niin eräänä tukikelpoisuuden edellytyksenä on, että tuen kohteena oleva aineeton omaisuus on kirjanpidossa poistokelpoista. Ratkaistaessa, katsotaanko sekä aineellisen että aineettoman elementin sisältävä omaisuuserä aineelliseksi tai aineettomaksi investoinnin tukikelpoiseksi kustannukseksi, on ratkaisevaa, kumpi elementti on merkittävämpi.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentin 3 kohdassa tuen piiriin voidaan hyväksyä vain sellainen osamaksukaupasta annetun lain (91/1966) 1 §:ssä tarkoitettulla osamaksukaupalla hankittu omaisuus, joka rahoitetaan rahoitusyhtiöiden kautta. Rahoitusyhtiöillä tarkoitettaisiin kaikkia rahoitusyhtiöitä. Asetuksella ei ole haluttu rajoittaa yritysten mahdollisuuksia valita liiketoiminnan näkökulmasta parasta rahoitusyhtiötä.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan osamaksukaupalla hankitun omaisuuden hankintameno katsottaisiin myös rahoitusvelan osalta tukikelpoiseksi, jos:

- 1) tuen saajalla on oikeudellisesti sitova osamaksukaupasta annettuun lakiin ja solmittuun rahoitussopimukseen perustuva velvollisuus maksaa jäljellä oleva rahoitusvelka rahoitusyhtiölle;
- 2) rahoitusyhtiö on maksanut tuen saajan puolesta rahoitusvelan myyjälle;
- 3) omaisuus on toimitettu tuen saajalle;
- 4) omaisuuden omistusoikeutta vastaavat oikeudet siirtyvät tuen saajalle siten, että tuen saaja on oikeutettu tekemään omaisuudesta poistoja sekä vähentämään arvonnäköalaa, jos tuen saaja on arvonnäköalavelvollinen.

Pykälä vastaisi soveltuvin osin edellisen rahoituskauden aikana voimassa olleita säännöksiä. Pykälässä ei aiempaan verrattuna säädeltäisi käytettynä ostettavan koneen, laitteen, välineen tai kaluston tukikelpoisuuden vaatimuksista. Käytetyt koneet ja laitteet ovat tukikelpoisia ilman erillisiä vaatimuksia. EU:n valtioneuvoston päätöksissä (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) on mahdollistettu käytettyjen koneiden ja laitteiden tukeminen, kun kyseessä on pk-yritys. Käytettyjen koneiden ja laitteiden tukeminen mahdollistettaisiin kaikissa investoinneissa riippumatta siitä, mitä valtioneuvoston päätöstä investointiin sovelletaan.

Leasing-rahoitus ei olisi tukikelpoinen kustannus.

28§

Pykälässä säädettäisiin aineettoman investoinnin tukikelpoisista kustannuksista.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää seuraaviin kohtuullisiin ja tarpeellisiin aineettomasta investoinnista aiheutuviin kustannuksiin:

- 1) tietokoneohjelmistojen, pilvipalveluiden ja vastaavien ratkaisujen hankkiminen;
- 2) patenttien, tekijänoikeuksien ja tavaramerkkien hankkiminen sekä muiden immateriaalioikeuksien ja käyttöluovien hankkiminen.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan aineettoman omaisuuden tulisi täyttää seuraavat edellytykset:

- 1) omaisuutta käytetään ainoastaan tukea saavassa toimipaikassa;
- 2) omaisuus on poistokelpoista;
- 3) omaisuus on ostettu markkinaehtoin kolmansilta ostajasta riippumattomilta osapuolilta;
- 4) omaisuus on sisällytetty yrityksen varoihin vähintään kolmen vuoden ajaksi.

Pykälä vastaa pääosin aiemmin voimassa olleita säännöksiä. Ehdotettavan pykälän 1 momentin listaa on päivitetty kattamaan pilvipalveluratkaisut sekä muut immateriaalioikeudet. Ehdotettavan pykälän 2 momentissa aiemmin ollut viittaus

yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen on nyt säädetty koskemaan kaikkia aineettomia investointeja. Pykälän 2 momentin 1 kohdassa esitetty vaatimus siitä, että omaisuutta käytetään ainoastaan tukea saavassa toimipaikassa tarkoittaa muun muassa pilvipalvelujen kohdalla sitä, että pilvipalveluratkaisu on tukea saavan yrityksen käytössä tukialueella sijaitsevassa toimipaikassa, eikä jaettuna useammalle yritykselle tai yksityishenkilölle. Tukea ei myönnettäisi pilvipalveluiden käytöstä aiheutuviin pelkkiin kuukausimaksuihin. Pilvipalveluratkaisuja tuettaessa kyseeseen tulisivat lähinnä laajemmat yrityksen tarpeisiin räätälöivät ratkaisut.

Edellisellä rahoituskaudella Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1305/2013 (maaseutuasetus) säädettiin aineettomien ja aineellisten investointien tukikelpoisista kustannuksista yksityiskohtaisemmin kuin suunnitelma-asetuksessa. Maaseutuasetuksen aiemmin mahdollistamat tukikelpoiset investointikustannukset luetellaan edelleen uudessa maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksessa. Ryhmäpoikkeukseen on lisätty aineettomien investointien tukikelpoisiin kustannuksiin uutena kohteena pilvipalveluratkaisut. Vaikka kyseistä ryhmäpoikkeusasetusta ei ole otettu maaseudun yritystuessa käyttöön, sitä on verrattu aiempaan käytäntöön ja otettu pilvipalveluratkaisut mukaan tukikelpoisten kustannusten luettelmaan. Tämä on katsottu tarkoituksenmukaiseksi varsinkin, kun suunnitelma-asetuksen erityistavoitteiden lisäksi läpileikkaavana tavoitteena on digitalisaation edistäminen.

29§ Pykälässä säädettäisiin rakennuksen ja kiinteistön hankintaa koskevan tuen edellytyksistä.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan maa-alueen hankintakustannuksesta olisi tukikelpoista enintään 10 prosenttia koko kiinteistön tukikelpoisista kokonaiskustannuksista.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan hankittaessa rakennus ilman maa-alueita tai rakennus maa-alueineen tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että:

- 1) rakennus soveltuu harjoitettavaan yritystoimintaan tai on kohtuullisin kustannuksin muutettavissa siihen soveltuvaksi sekä täyttää aiotussa käyttötarkoituksessaan muualla laissa säädettyt vaatimukset;
- 2) rakennuksen tai kiinteistön kauppahinta ei ylitä sen käypää arvoa;
- 3) kiinteistön arvo muodostuu pääasiassa yritystoimintaan käytettävän rakennuksen arvosta.

Pykälä vastaisi pääosin edellisen asetuksen 22 §:n säännöksiä.

30§ Pykälässä säädettäisiin investoinnin toteutettavuustutkimuksesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää aineellisen investoinnin toteutettavuustutkimukseen. Toteutettavuustutkimuksella tarkoitettaisiin säännöksen mukaan tutkimusta, jossa selvitetään investoinnin toiminnallisia, taloudellisia ja teknisiä edellytyksiä sekä rahoituksen hakemisen edellytyksiä ja

valmistelua. Tuen myöntäminen toteutettavuustutkimukseen ei edellytä investoinnin toteuttamista.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan toteutettavuustutkimuksen tukikelpoisiksi kustannuksiksi voitaisiin hyväksyä yrityksen ulkopuolelta hankittavista kehittämis- ja asiantuntijapalveluista aiheutuviin kustannuksiin sekä muut välttämättömät ja tarpeelliset kustannukset. Muut välittömät kustannukset eivät tarkoita palkkoja. Suunnittelutukea ei saa käyttää palkkakustannuksiin.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan varsinaiset rakennusten suunnittelusta aiheutuvat kustannukset eivät olisi toteutettavuustutkimuksen tukikelpoisia kustannuksia

Ehdotettavan pykälän 4 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää enintään 50 prosenttia tuen perusteeksi esitetyistä, määrältään enintään 50 000 euron hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä ja tuen prosenttiosuus hyväksyttävistä kustannuksista on määritelty strategiasuunnitelmassa kyseistä tukea koskevan toimenpiteen kuvauksessa.

Ehdotettavan pykälän 5 momentin mukaan toteutettavuustutkimuksen tukikelpoisten hyväksyttävien kustannusten vähimmäismäärä olisi 3 000 euroa.

Pykälä vastaisi soveltuvin osin edellisen asetuksen 23 §:n säännöksiä.

31§

Pykälässä säädettäisiin investointeja koskevista rajoituksista.

Ehdotuksen mukaan seuraavia investointeja ei tuettaisi eläinten hankintaa (1 kohta), traktorin tai muun maatalouden alkutuotantoon tarkoitettua koneen tai laitteen hankintaa (2 kohta), liikennealan investointeja (3 kohta), puunkorjuun monitoimikoneen tai kuormaa kantavan metsätraktorin hankintaa sekä muun vastaavan koneen tai laitteen hankintaa (4 kohta), käytössä olevan koneen tai laitteen korvaamista uudella, ellei yritystoimintaa olennaisesti laajenneta tai yrityksen teknologinen taso investoinnin vaikutuksesta merkittävästi parane taikka oteta käyttöön korkeampaan ympäristönsuojelulliseen tasoon johtavia tekniikoita (5 kohta), energiakäyttöön tarkoitettua turpeen tuotantoon liittyviä investointeja (6 kohta), toisen yrityksen osakkeiden tai osuuksien taikka liiketoiminnan hankintaa (7 kohta); tukea voitaisiin kuitenkin myöntää sellaisten kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden hankintaan, jotka oikeuttavat hallitsemaan kehittämistukilain mukaan tukikelpoisessa yritystoiminnassa käytettävää toimitilaa.

Myöskään seuraavia investointeja ei tuettaisi: investointi, jonka tarkoituksena on ainoastaan toimitilojen tarjoaminen vuokralle (8 kohta), kiinteistön tai rakennusten hankinta julkisyhteisöltä, ellei kohteen arvoa ole määritelty markkinaehtoisesti ulkopuolisen asiantuntijan toimesta ja hankintaa tehdään markkinaehtoisesti (9 kohta), kokonaisteholtaan yli kahden megawatin uusiutuvan energian tuotantolaitoksia (10 kohta), aurinko- ja tuulivoimaloita (11 kohta) sekä koneurakoinnin maansiirtokoneita (12 kohta).

Pykälä vastaisi soveltuvin osin edellisen asetuksen 25 §:n säännöksiä. Ehdotettavaan listaukseen tehtäisiin joitakin tarkennuksia. Esimerkiksi kohdassa 9 on aiemmin

viitattu EU:n tiedonantoon, mutta uudessa asetuksessa viittauksen sisältö olisi kirjoitettu auki. Lista lisättäisiin uutena rajoituksena investointi, jonka tarkoituksena on ainoastaan toimitilojen tarjoaminen vuokralle (kohta 8) sekä investoinnit kokonaisteholtaan yli kahden megawatin uusiutuvan energian tuotantolaitoksiin (10 kohta), aurinko- ja tuulivoimaloihin (11 kohta) sekä koneurakoinnin maansiirtokoneisiin (12 kohta).

Ehdotetun säännöksen 3 kohdassa rajattaisiin tuen ulkopuolelle liikennealan investoinnit, mikä vastaa edellisen asetuksen 25 §:ssä säädettyä. Rajoitus perustuu yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 13 artiklaan, jonka mukaan alueellista tukea ei voida myöntää kuljetusalalle. Vaikka rajausta perustuu yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen, niin sääntöä sovellettaisiin edelleen kaikkiin maaseudun yritystuella tuettaviin investointeihin riippumatta siitä, mihin valtiontukisääntöön perustuen tuki myönnetään. Tässä asetuksessa käytettäisiin käsitettä liikennealan investoinnit ja se vastaisi yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 45 kohdassa määriteltyä kuljetusalan käsitettä. Sillä tarkoitetaan matkustajien kuljettamista ilma-aluksella, meriteitse, maanteitse, rautateitse ja sisävesitse tai rahdinkuljetuspalvelujen tarjoamista toisen lukuun. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen määritelmä on muotoiltu siten, että se ei ole tyhjentävä. Sääntöä on noudatettava tarkoin erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa tuettaessa investointeja 14 artiklan alueellisella investointituella, sillä tuki kuljetusalalle on suljettu pois alueellisen tuen soveltamisalasta (13 artikla).

32§ Pykälässä säädettäisiin julkisen tuen enimmäismäärästä investoinnissa.

Ehdotuksen mukaan investointiin myönnettävän tuen ja muun valtiontueksi katsottavan tuen prosenttiosuuksien yhteenlaskettu määrä ei saisi ylittää tässä asetuksessa säädettyjä prosenttiosuuksia. Paikallisen toimintaryhmän puoltamassa investoinnissa valtiontueksi katsottaisiin myös mahdollinen kuntarahan osuus.

33§ Pykälässä säädettäisiin investointituen määrästä mikroyrityksille.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää mikroyritykselle avustuksena siten, että tuen määrä ei ylittäisi seuraavia prosenttiosuuksia tuen perusteena olevista kustannuksista:

- 1) I tukialueella harvaan asutulla maaseudulla tai ydinmaaseudulla 40 prosenttia;
- 2) I tukialueella muulla kuin 1 kohdassa tarkoitettulla tukikelpoisella alueella 30 prosenttia;
- 3) II tukialueella harvaan asutulla maaseudulla tai ydinmaaseudulla 35 prosenttia;
- 4) II tukialueella muulla kuin 3 kohdassa tarkoitettulla tukikelpoisella alueella 25 prosenttia;
- 5) III tukialueella harvaanasutulla maaseudulla 20 prosenttia taikka 30 prosenttia, jos tuki myönnetään kehittämistukilain 5 §:n 9 kohdassa tarkoitettuna vähämerkityksisenä tukena, suunnitelma-asetuksen 145 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna tukena tai yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 19 b artiklan mukaisena tukena;
- 6) III tukialueella ydinmaaseudulla 20 prosenttia taikka 25 prosenttia, jos tuki myönnetään kehittämistukilain 5 §:n 9 kohdassa tarkoitettuna vähämerkityksisenä tukena, suunnitelma-asetuksen 145 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna tukena tai yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 19 b artiklan mukaisena tukena;

7) III tukialueella muulla kuin 5 ja 6 kohdassa tarkoitettulla tukikelpoisella alueella 20 prosenttia.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa säädetyn estämättä ilman kiinteää tieyhteyttä olevilla saarilla II ja III tukialueella tukea voitaisiin myöntää avustuksena 40 prosenttia tuen perusteena olevista kustannuksista, jos tuki myönnetään kehittämistukilain 5 §:n 9 kohdassa tarkoitettuna vähämerkityksisenä tukena, suunnitelma-asetuksen 145 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna tukena tai yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 19 b artiklan mukaisena tukena.

34§ Pykälässä säädettäisiin investointituen määrästä pienille yrityksille.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää mikroyritystä suuremmalle pienyritykselle avustuksena siten, että tuen määrä ei ylitä seuraavia prosenttiosuuksia tuen perusteena olevista kustannuksista:

- 1) I tukialueella harvaan asutulla maaseudulla tai ydinmaaseudulla 35 prosenttia;
- 2) I tukialueella muulla kuin 1 kohdassa tarkoitettulla tukikelpoisella alueella 25 prosenttia;
- 3) II tukialueella harvaan asutulla maaseudulla tai ydinmaaseudulla 30 prosenttia;
- 4) II tukialueella muulla kuin 3 kohdassa tarkoitettulla tukikelpoisella alueella 20 prosenttia;
- 5) III tukialueella harvaanasutulla maaseudulla 20 prosenttia taikka 30 prosenttia, jos tuki myönnetään kehittämistukilain 5 §:n 9 kohdassa tarkoitettuna vähämerkityksisenä tukena tai suunnitelma-asetuksen 145 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna tukena;
- 6) III tukialueella ydinmaaseudulla 20 prosenttia taikka 25 prosenttia, jos tuki myönnetään kehittämistukilain 5 §:n 9 kohdassa tarkoitettuna vähämerkityksisenä tukena tai suunnitelma-asetuksen 145 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna tukena;
- 7) III tukialueella muulla kuin 5 ja 6 kohdassa tarkoitettulla tukikelpoisella alueella 20 prosenttia.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa säädetyn estämättä ilman kiinteää tieyhteyttä olevilla saarilla II ja III tukialueella tukea voidaan myöntää avustuksena 35 prosenttia tuen perusteena olevista kustannuksista, jos tuki myönnetään kehittämistukilain 5 §:n 9 kohdassa tarkoitettuna vähämerkityksisenä tukena tai suunnitelma-asetuksen 145 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna tukena.

35§ Pykälässä säädettäisiin investointituen määrästä keskisuurelle yritykselle.

Ehdotuksen mukaan tukea voitaisiin myöntää maataloustuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä harjoittavalle keskisuurelle yritykselle avustuksena siten, että tuen määrä ei ylitä seuraavia prosenttiosuuksia tuen perusteena olevista kustannuksista:

- 1) I tukialueella harvaan asutulla maaseudulla tai ydinmaaseudulla 25 prosenttia;
- 2) I tukialueella muulla kuin 1 kohdassa tarkoitettulla tukikelpoisella alueella 20 prosenttia;
- 3) II tukialueella harvaan asutulla maaseudulla tai ydinmaaseudulla 25 prosenttia;
- 4) II tukialueella muulla kuin 3 kohdassa tarkoitettulla tukikelpoisella alueella 20 prosenttia;

- 5) III tukialueella harvaanasutulla maaseudulla 25 prosenttia;
- 6) III tukialueella ydinmaaseudulla 20 prosenttia;
- 7) III tukialueella muulla kuin 5 ja 6 kohdassa tarkoitettulla tukikelpoisella alueella 15 prosenttia.

36§ Pykälässä säädettäisiin uusiutuvan energian tuotantoon myönnettävän investointituen määrästä.

Ehdotetun säännöksen mukaan tukea voitaisiin myöntää uusiutuvan energian tuotantoon ja jakeluun I, II ja III tukialueella pienelle yritykselle poiketen siitä, mitä edellä myöntää uusiutuvan energian tuotantoon ja jakeluun I, II ja III tukialueella pienelle yritykselle poiketen siitä, mitä 33 ja 34 §:ssä säädetään. Tuen määrä ei kuitenkaan saisi ylittää:

- 1) 20:tä prosenttia olemassa olevien laitosten laajentamis- ja parantamiskustannuksista;
- 2) 30:tä prosenttia uuden laitoksen perustamiskustannuksista;
- 3) 50:tä prosenttia biokaasuntuotantoa ja jakelua harjoittavan uuden laitoksen perustamiskustannuksista.

Pykälässä tarkoitettaisiin pienellä yrityksellä kaikkia pienyrityksiä eli myös mikroyrityksiä.

37§ Pykälässä säädettäisiin paikallisten toimintaryhmien kautta haettavasta tuesta energiainvestointeihin.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan paikallisen kehittämisstrategian toteuttamiseksi voitaisiin myöntää tukea I, II ja III tukialueen harvaan asutulla tai ydinmaaseudulla sijaitsevalle mikroyritykselle energiamuodon vaihtamiseen uusiutuvaan energiaan, yrityksen uusiutuvan energian käytön lisäämiseen ja energia- ja materiaalitehokkuuden parantamiseen yrityksessä. Tuen määrä ei saisi ylittää 30:tä prosenttia tuen perusteena olevista kustannuksista. Tuettavat toimenpiteet vastaisivat aiemman rahoituskauden siirtymäkaudella 2021-2022 ainoastaan suoraan ELY-keskuksista maaseuturahaston elpymisvaroilla tuettuja kohteita, joista säädettiin maaseudun yritystuesta annetun valtioneuvoston asetuksen (80/2015) 27 §:ssä.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää vain päätoimiseen yritystoimintaan. Tuen myöntämiseen ei sovellettaisi 25 §:ää. Kyseisen pykälän yleisiä vaatimuksia ei sovellettaisi kyseiseen tukimuotoon, koska investoinneilla energiatehokkuuteen tai uusiutuviin energianmuotoihin ei välttämättä ole merkitystä yrityksen perustamiselle, kasvulle tai kehittymiselle.

38§ Pykälässä säädettäisiin investoinnin hyväksyttävien kustannusten määrästä.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuen perusteena olevien hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä investoinnin kokonaiskustannuksista olisi 1 500 000 euroa, jonka yli meneviin kustannuksiin ei myönnetä tukea. Jos tuella tuetaan maatalous- ja luonnontuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä tai uusiutuvan energian ja biopolttoaineiden investointeja, edellä tarkoitettu enimmäismäärä olisi

kuitenkin 2 000 000 euroa. Hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärät on määritelty strategiasuunnitelmassa kyseistä tukea koskevan toimenpiteen kuvauksessa. Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan investoinnin hyväksyttävien kustannusten vähimmäismäärä olisi 10 000 euroa. Hyväksyttävien kustannusten vähimmäismäärä olisi 5 000 euroa, jos tuki haetaan paikallisen toimintaryhmän kautta. Hyväksyttävien kustannusten vähimmäismäärä on määritelty strategiasuunnitelmassa Leader-toimenpiteen kuvauksessa.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan, jos investointitukea haetaan paikallisen toimintaryhmän kautta, 1 momentissa tarkoitettu hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä investoinnin kokonaiskustannuksista olisi 100 000 euroa. Hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä on määritelty strategiasuunnitelmassa Leader-toimenpiteen kuvauksessa.

Luvussa 6 säädettäisiin tuen maksamisesta

39§ Pykälässä säädettäisiin tuotosperusteisen tuen maksamisesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan asetusehdotuksen 11 ja 13-17 §:ssä tarkoitettu vakioituna kertakorvauksena myönnettävä käynnistystuki ja 22-24 §:ssä tarkoitettu vakioituna kertakorvauksena myönnettävä kehittämistuki maksettaisiin yhdessä erässä, kun tukipäätöksessä edellytetyt käynnistystoimet tai kehittämistoimet on toteutettu. Toimien toteutumisella ei tarkoiteta esimerkiksi yrittäjäyyskokeilussa, että koko kokeilun tulisi olla toteutunut vaan tuki voitaisiin maksaa, jos tukipäätöksessä eritelty toimenpiteet kuten toimitilojen vuokraus olisi toteutettu.

40§ Pykälässä säädettäisiin kustannusperusteisena myönnetyn tuen maksamisesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuesta maksettaisiin tukiprosentin mukainen osuus toteutuneista hyväksyttävistä kustannuksista.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan todellisiin ja hyväksyttäviin kustannuksiin perustuvan tuen maksamisen edellytyksenä olisi, että tuen saaja liittää maksamista koskevaan hakemukseen erittelyn toimenpiteessä aiheutuneista menoista ja toimenpiteen etenemisestä kehittämistukilain 40 §:n 3 momentin mukaisesti. Tilinpitoasiakirjoista tulee käydä ilmi suoritettu hankinta. Ennen kuin tuki voidaan maksaa, menon tulee olla tuen saajan maksama.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan kustannusperusteinen tuki maksettaisiin yhdessä tai useammassa erässä. Tukea ei maksettaisi enakkona.

Ehdotettavan pykälän 4 momentin mukaan tuensaajan on yli 3 000 euron hankinnoissa esitettävä selvitys kustannusten kohtuullisuudesta niiltä osin kuin kustannusten kohtuullisuutta ei ole selvitetty tukihakemuksessa. Lähtökohtaisesti kustannusten kohtuullisuus arvioitaisiin tukihakemuksen perusteella.

Ehdotettavan pykälän 5 momentin mukaan, jos kustannusten liittyminen toimenpiteiden toteuttamiseen ei olisi selkeästi osoitettavissa tai kustannukset eivät olisi suhteessa saavutettuihin tuloksiin nähden, voitaisiin hyväksyttäväksi esitettyjä kustannuksia jättää maksamatta.

41§ Pykälässä säädettäisiin maksuhakemuksen jättämisen määräajasta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuen viimeisen erän maksamista olisi haettava neljän kuukauden kuluessa hankkeen toteuttamiselle asetetun määräajan päättymisestä

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tuki voitaisiin maksaa määräajan jälkeen tehdystä hakemuksesta, jos tuen hakija esittää painavia syitä hakemuksen viivästymiseen, hakemus ei ole viivästynyt olennaisesti eikä viivästyminen vaikeuta rahoituskauden sulkemista.

42§ Pykälässä säädettäisiin tukea koskevat seurantatiedot.

Ehdotuksen mukaan tuen viimeisen erän maksamisen edellytyksenä olisi, että tuen saaja on toimittanut tarvittavat seurantatiedot. Seurantatiedoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä 50 §:n seurantatietoja.

Luvussa 7 säädettäisiin seuraamuksista ja vähennyksistä

Luvun säännökset on yhdenmukaistettu muiden kehittämistukilain nojalla annettujen valtioneuvoston asetusten kanssa. Kehittämistukilain 53 §:n 5 momentissa säädetään, että valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tuen vähentämisperusteista sekä vähennysten ja seuraamusten laskennasta.

Seuraamukset perustuvat horisontaalasetuksen 59 artiklassa jäsenvaltioille asetettuun velvoitteeseen. Horisontaalasetuksen 59 artiklan (Unionin taloudellisten etujen suojaaminen) 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on yhteisen maatalouspolitiikan yhteydessä sovellettavia hallintojärjestelmiä noudattaen annettava kaikki tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset sekä toteutettava muut tarvittavat toimenpiteet unionin taloudellisten etujen tehokkaan suojan varmistamiseksi. Asetuksen 59 artiklan d alakohdassa todetaan, että näiden säädösten, määräysten ja toimenpiteiden on liityttävä erityisesti tehokkaiden, oikeasuhteisten ja varoittavien seuraamusten määräämiseen unionin oikeuden tai sen puuttuessa kansallisen oikeuden mukaisesti ja tarvittaessa oikeustoimiin ryhtymisen. Jäsenvaltioiden on toteutettava lisäksi asianmukaiset varotoimet, joilla varmistetaan, sovellettavat seuraamukset ovat oikeasuhteisia ja suhteutettuja havaitun noudattamatta jättämisen vakavuuteen, laajuuteen, pysyvyyteen tai toistuvuuteen.

Kehittämistukilain 53 §:n 2 momentissa on säädetty poikkeuksista seuraamusten määräämisestä. Momentissa viitataan seuraamusten soveltamisessa sovellettavien poikkeusten osalta horisontaalasetuksen 59 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan a, b ja c kohdissa tarkoitettuihin tilanteisiin. Seuraamuksia ei määrättäisi myöskään muissa edellä mainittuihin horisontaalasetuksessa tarkoitettuihin tilanteisiin verrattavissa olevissa tilanteissa. Horisontaalasetuksen 59 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan a kohta koskee ylivoimaista estettä ja poikkeuksellisia olosuhteita. Näissä tuenhakija säilyttää oikeutensa tukeen. Horisontaalasetuksen 59 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan b ja c kohdan mukaisissa tilanteissa seuraamusta ei sovelleta, mutta tukea kuitenkin vähennetään siltä osin kuin tuenhakija ei ole siihen oikeutettu. Kohdan b mukaisessa tilanteessa noudattamatta jättäminen johtuu toimivaltaisen viranomaisen tai muun viranomaisen virheestä ja henkilö, jota hallinnollinen

seuraamus koskee, ei olisi voinut kohtuudella havaita kyseistä virhettä. Kohdan c mukaisessa tilanteessa asianomainen henkilö voi osoittaa toimivaltaista viranomaista tyydyttävällä tavalla, ettei noudattamatta jättäminen ole hänen syytään, tai jos toimivaltainen viranomainen on muutoin vakuuttunut siitä, ettei noudattamatta jättäminen ole asianomaisen henkilön syytä.

43§ Pykälässä säädettäisiin tukikelvottomien kustannusten vuoksi tehtävästä vähennyksestä.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan maksupäätöstä valmisteltaessa viranomaisen tulee todeta tuensaajan maksuun haetun tuen määrä sekä vahvistaa tuensaajalle maksuhakemuksessaan ilmoitettujen menojen tukikelpoisuutta koskevan tarkastelun jälkeen maksettava tuen määrä. Jos maksuun haettavan tuen määrä on yli 10 prosenttia suurempi kuin tukikelpoisuuden tarkastelun jälkeen vahvistettu määrä, maksettavaa tukea on vähennettävä. Vähennyksen on oltava yhtä suuri kuin kyseisten kahden määrän välinen erotus, mutta ei kuitenkaan peruutettavaa tukea suurempi.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettua vähennystä ei kuitenkaan tehtäisi, jos tuensaaja pystyy osoittamaan, että tukikelvottomien menojen ilmoittaminen johtuu tukipäätöksen tai sovellettavien säädösten tulkinnanvaraisuudesta. Vähennystä voitaisiin myös kohtuullistaa, jos vähennyksen suorittaminen täysimääräisenä olisi olosuhteet huomioon ottaen kokonaisuutena tarkasteltuna kohtuutonta.

Pykälässä säädettävä vähennys perustuisi pääosin päättyneen ohjelmakauden vähennykseen, joka on tullut suoraan komission asetuksen 809/2014 63 artiklasta. Sanktion käyttämisen arviointi tehtäisiin, jos tukikelvottomat kustannukset olisivat yli 10 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Erona komission aiemmin säätämään olisi vähennyksen kohtuullistamismahdollisuus. Eli enää vaihtoehtona ei olisi vain joko vähennyksen käyttäminen tai käyttämättä jättäminen. Pykälän vähennys ei koske vakioituna kertakorvauksena maksettavaa tukea, koska vakioituu kertakorvaukseen ei liity hyväksyttäviin kustannusten arviointia maksatusvaiheessa.

44§ Pykälässä säädettäisiin puutteista tiedotusvelvollisuuden noudattamisessa.

Ehdotettavan pykälän mukaan, jos tuensaaja on laiminlyönyt tuen ehtoihin sisältyneen tiedotusvelvoitteen noudattamisen, voitaisiin tukeen tehdä prosenttimääräinen vähennys. Vähennyksen tulisi olla oikeassa suhteessa puutteen vakavuuteen ja suuruudeltaan vähintään prosentti ja enintään viisi prosenttia koko tuettavaan toimenpiteeseen maksettavasta tuesta.

Tiedotusvelvollisuudesta on säädetty komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2022/129, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115 mukaisista öljysiemeniä, puuvillaa ja viiniyttämisen sivutuotteita koskevia interventiotyyppejä sekä unionin tukeen ja YMP:n strategiasuunnitelmiin liittyviä tiedotus-, julkisuus- ja näkyvyysvaatimuksia koskevista säännöistä.

Luvussa 8 säädettäisiin toimenpiteen aloittamisesta ja toteuttamisesta sekä luvista

45§ Pykälässä säädettäisiin viranomaisluvista.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuen myöntämisen edellytyksenä olisi toimenpiteen toteuttamisen kannalta välttämättömän lainvoimaisen viranomaisluvan esittäminen.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, tuki voitaisiin perustelluista syistä myöntää lainvoimaa vailla olevan luvan perusteella edellyttäen, että tukipäätökseen otetaan ehto, jonka mukaan lainvoimainen lupa on esitettävä ensimmäisen maksuhakemuksen yhteydessä.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan edellä 2 momentissa säädettyä poikkeusta ei sovellettaisi ympäristölupaan. Sitä ei sovelleta myöskään maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaiseen lupaan, ellei tuen hakija ole saanut mainitun lain 144 §:n mukaista aloittamisoikeutta. Maankäyttö- ja rakennuslain uudistaminen on parhaillaan käynnissä, mutta maankäyttö- ja rakennuslakia sovellettaisiin ainakin vuoden 2023 ja 2024 aikana myönnettäviin tukiin.

Pykälä vastaisi pääosin edellisen asetuksen 33 §:n säännöksiä.

46§ Pykälässä säädettäisiin toimenpiteen aloittamisesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan yrityksen käynnistys- tai kehittämistukea haettaessa toimenpiteen aloittamiseksi katsottaisiin hankesuunnitelmassa esitettyjen tuen kohteena olevien toimenpiteiden toteuttamisen aloittaminen.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan investointitukea haettaessa toimenpiteen aloittamiseksi katsottaisiin ensimmäinen seuraavista toimenpiteistä:

- 1) sopimuksen tai tilauksen tekeminen;
- 2) rakennustöiden aloittaminen;
- 3) koneen, laitteen, välineiden tai kaluston toimitus;
- 4) hankinnan maksaminen;
- 5) muun kuin 1–4 kohdassa tarkoitetun sellaisen sitoumuksen tekeminen, joka tekee investoinnista peruuttamattoman.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan, jos hankintahinta maksetaan yhtä useampana eränä, hankinnan maksamisajankohdaksi katsottaisiin ensimmäisen erän maksun ajankohta.

Ehdotettavan pykälän 4 momentin mukaan seuraavista investointiin liittyvistä toimenpiteistä voisi aiheutua kustannuksia ennen tukihakemuksen vireilletuloa ilman, että se katsottaisiin toimenpiteen aloittamiseksi:

- 1) lupien hankkiminen;
- 2) toimenpiteen suunnittelu;
- 3) toteutettavuustutkimus;
- 4) hankinnat, joiden arvo on vähäinen suhteessa toimenpiteen hyväksyttävään

kokonaiskustannukseen. Hankinnan arvo vähäisyyttä arvioidessa tulee hankintaa verrata koko toimenpiteen kustannuksiin.

Ehdotettavan pykälän 5 momentin mukaan tukea ei myönnettäisi eikä maksettaisi sellaisiin investointikustannuksiin, jotka ovat syntyneet ennen toimenpiteen aloittamista, lukuun ottamatta 4 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia.

47§ Pykälässä säädettäisiin toimenpiteen toteuttamisen määräajasta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuettavalle toimenpiteelle määrättäisiin tukipäätöksessä kehittämistukilain 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu toteuttamisaika.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan toteutusajan pidentämisen edellytyksistä säädetään kehittämistukilain 26 §:n 2 momentissa. Viittaus on luonteeltaan informatiivinen.

Luvussa 9 säädettäisiin erinäisistä säännöksistä

48§ Pykälässä säädettäisiin investoinnin pysyvyydestä.

Ehdotettavan pykälän mukaan tuen kohteena olevaa omaisuutta tulee käyttää ja sisällyttää se yrityksen varoihin kolme vuotta tuen viimeisen erän maksupäätöksen päätöspäivästä lukien. Perustellusta syytä tukipäätöksessä voitaisiin määrätä vähimmäiskäyttöajaksi enintään kymmenen vuotta. Perusteltu syy voi olla omaisuuden luonne.

Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksessä (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) lähtökohtana on, että pk-yritysten osalta pysyvyysaika on lyhyempi kuin suurilla yrityksillä. Esimerkiksi rakennusinvestoinneille olisi mahdollista määrätä yli kolmen vuoden pysyvyysaika. Määräajan pidentämisen voitaisiin katsoa olevan perusteltua esimerkiksi silloin, kun sillä pyritään estämään tuen kohteena olevan omaisuuden mahdollinen myöhempi siirtyminen liiketoiminnan käytöstä yksityiseen käyttöön tai muutoin ehkäisemään tuen tavoitteiden vastaisia vaikutuksia. Tällainen tuen kohde voisi olla esimerkiksi matkailualan yrityksen lomamökit.

49§ Pykälässä säädettäisiin investointitukeen ja kehittämistukeen oikeuttamattomista kustannuksista.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan investointi- ja kehittämistuen tukikelpoisia kustannuksia eivät olisi:

- 1) arvonnisävero, ellei se jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi;
- 2) korot, provisiot ja varainsiirtovero sekä muut rahoituksesta johtuvat kustannukset;
- 3) osamaksukauppaan liittyvät hallinto-, vakuutus-, korjaus- ja huoltokustannukset eivätkä muut vastaavat kustannukset;
- 4) sellaisten hankintojen kustannukset, jotka on tehty hakijalta, hakijayrityksessä johtavassa asemassa olevalta tai päätösvaltaa käyttävältä henkilöltä tai hänen perheenjäseneltään taikka hänen tai hänen perheenjäsenensä määräysvallassa olevalta yritykseltä taikka muutoin tuen kohteena olevan yrityksen lähipiiriin kuuluvalta

osapuolelta, ellei hankinnasta ole hankittu riittävästi tarjouksia muilta asianmukaisilta tahoilta. Lähipiiristä säädetään tarkemmin kirjanpitoasetuksessa.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun hankinnan kustannukset olisivat kuitenkin tukikelpoisia, jos lähipiiriin kuuluva osapuoli myy uuden koneen, laitteen taikka rakennustarvikkeita tai -työtä alkuperäisellä hinnalla tuen hakijalle.

Pykälä vastaa pääosin aiemmin investointitukea koskeneita säännöksiä, mutta se on uudessa asetuksessa laajennettu koskemaan myös kustannusperusteista kehittämistukea. Pykälän 1 momentin 4 kohtaa on laajennettu koskemaan päätösvaltaa käyttävän henkilön perheenjäsenen määräysvallassa olevaan yritykseen. Pykälän 2 momenttiin on lisätty mahdollisuus ostaa työtä alkuperäisellä hinnalla. Työn alkuperäisellä hinnalla viitataan tilanteeseen, jossa työtä myydään läpilaskutuksena. Läpilaskusta käytetään esimerkiksi rakennustarvikkeiden ja rakennustyön myynnin yhteydessä.

50§ Pykälässä säädettäisiin selvityksistä ja seurantatiedoista.

Ehdotuksen mukaan tuen saajan olisi pystyttävä osoittamaan kehittämistoimenpiteillä aikaansaatuja tuloksia tuen vaikuttavuudesta. Tuen vaikuttavuuden seuraamiseksi ja arvioimiseksi tuen saajan on annettava suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja liitteessä I tarkoitetut tukien seuranta- ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot sekä muut tarvittavat tiedot tuettavan toimenpiteen tuloksista ja vaikutuksista.

51§ Pykälässä säädettäisiin voimaantulosta.

Ehdotuksen mukaan asetus tulisi voimaan 6 päivänä huhtikuuta 2023.

7. Voimaantulo

Asetus esitellään 30 päivänä maaliskuuta 2023 ja se tulee voimaan 6 päivänä huhtikuuta 2023.

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen maaseudun yritystuesta rahoituskaudella 2023–2027.